

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, leto 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, leto 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Občni zbor Kmetijske družbe

Kmetijska družba je imela v soboto v dvorani Delavske zbornice občni zbor, ki ga je otvoril predsednik g. Oton Detela in se v uvodu spomnil velikega kralja. Na njegov predlog so bile poslale vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki ministroma za socialno politiko in za kmetijstvo.

Predsednik je v poročilu navedel, da je glavni odbor Kmetijske družbe tudi lani vršil mnogo nalog. Kmetijska družba je posredovala pri prodajanju kmetijskih pridelkov, obenem pa je dobavljala kmetovalcem potrebščine. Kmetijska družba je nadalje posredovala z raznimi predlogi na oblastva. Z velikimi žrtvami je nadalje izdajala kmetijsko glasilo «Kmetovalca», ki je lani praznoval 50letnico izhajanja. Kot vnovčevalnica kmetijskih pridelkov in posredovalnica za nakup kmetijskih potrebščin je zaznamenovala družba lani za 164.3 milijona dinarjev izvršenega prometa, to je za 33.5 milijona dinarjev ali za 25.7 odstotka več kakor v prejšnjem letu. Promet blaga se je nasproti prejšnjemu letu dvignil za 4.2 milijona dinarjev ali za 15 odstotkov.

DOLGOTRAJNA IN ŽIVAHNA RAZPRAVA.

Nadalje se je javil k besedi odposlanec mariborske podružnice g. dr. Kovačič in naglašal, da ne gre podpirati kmetijstva samo z besedami, temveč tudi z dejanji. Slovenski vinogradniki so letos zelo prizadeti zaradi velikega dovoza banatskega vina, zato je treba zaščititi koristi naših kmetov v vinogradniških okoliših.

Razvila se je tudi razprava glede izvoza živine in je ravnatelj Kmetijske družbe g. inž. Ferlinc pojasnil, da ima družba mesečno kontingent dveh vagonov za izvoz goveje živine, ki ga izkorišča, čeprav mora pri izvozu doplačati, kar je potrebno, da družba drži cene na domačem trgu. Družba je tudi pozvala zadruge in podružnice, naj sodelujejo pri izvozu živine, pa ni dobila skoro nikakega odziva. G. dr. Kovačič je še pojasnil, da se izvoz danes ne izplača, ker so cene na zunanjih tržiščih prenizke. Danes družba z lahkoto dobi kontingent, ko pa bo položaj za izvoz ugodnejši, bodo kontingent spet dobili trgovci.

Nadalje je g. dr. Kovačič grajal, da letos odposlanci niso dobili polovične voznine. Če je skoro prazna zborovalna dvorana, je to pripisati dejstvu, da podružnice ne zmorejo stroškov, da bi pri polni vozni ceni pošiljale svoje odposlance na zbor. Vedno se poudarja, da je kmet steber države, če pa slovenski kmetje enkrat na leto zborujejo zaradi svojih s'anojskih zadev, ne dobe polovične voznine, medtem ko se nudijo sportnikom čedalje večje ugodnosti pri voznih cenah. Predsednik g. Detela je pojasnil, da je Kmetijska družba ponovno zaprosila za polovično voznino, pa je ni dobila, kakor je tudi nista dobili Sadjarsko in vrtnarsko društvo in Vinarsko društvo.

Daljša razprava se je razvila tudi glede lovskega zakona in banovinske uredbe k lovskemu zakonu. Razni govorniki so se postavili na sta-

lišče, da bi smeli o tem sklepati le izvoljeni banovinski svetniki. Neki govornik je grajal, da je za lovsko uredbo glasoval tudi predsednik Kmetijske družbe. Drugi govorniki so navajali znatno škodo, ki jo povzroča zajec našemu kmetu. Tudi onim kmetom, ki so po stoletni pravici imeli lasten lov, je bila ta pravica odvzeta, ne da bi dobili kako odškodnino. Predsednik g. Detela je pojasnil, da je bil prav zaradi zaščite kmeta v lovski uredbi podaljšan lovnj čas za zajca za dva meseca in da je glavno zlo pri zakonu, ki ga je treba izpremeniti. Delegat g. Misita je dejal, da bi bilo treba izreči nezaupnico banovinskim svetnikom, ki so glasovali za zajca, in naj bi Kmetijska družba ukrenila potrebno, da se uredba razveljavi, ker ni bila izglasovana od izvoljenega banovinskega sveta. Razpravo o tem vprašanju je zaključil g. dr. Kovačič, ki je dejal, da bodo kmetovalci vztrajali v borbi proti zajcu.

Odposlanec g. Kreft se je čudil, da ima «Kmetovalca» preko 150.000 Din letne izgube. Dejal je tudi, da se previsoko plačujejo prispevki za ta list. Nadalje je grajal poslovanje Kmetijske družbe, ki je brez potrebe imela izgube pri vnovčevanju fiziola, živine in sadja. Prav tako je obsojal postopanje družbe nasproti podružnici v Pucconcih. Ta je nakupila sadje in ga ponudila družbi v Ljubljani, ki je šele na tretji poziv po preteku enega meseca odgovorila, da sadja ne sprejme. Ravnatelj g. inž. Ferlinc je nato pojasnil vprašanje «Kmetovalca», ki ga izdaja družba z velikimi žrtvami, ne more pa tega edinega stanovskega glasila kmetovalcev opustiti. List je imel lani le 5226 naročnikov. Izguba pri živini je znašala nekaj manj kakor 16.000 Din, kar pa je v zvezi s prizadevanjem družbe, da drži cene na trgu. Pri jabolkih družba lani ni imela izgube. Skupaj pa je imel blagovni oddelek lani 12.000 dinarjev dobička.

Na vprašanja posameznih odposlancev je gospod inž. Ferlinc tudi podal pojasnila glede galice. Leta 1933. je imela družba izključno zastopstvo za prodajo galice v dravski banovini, lani pa je tvornica «Zorka» prodala družbi galico po isti ceni kakor trgovcem, čeprav je družba vzela 50 vagonov. Tako ni mogoče, da bi družba nudila galico ceneje, kakor so jo nudili trgovci. Drugi govorniki so spet grajali organizacijo pri izvozu živine, češ da je treba izvažati le dobro blago, da bo izkupiček v tujini ugodnejši. Nekateri so poudarjali, da so neka eri trgovci galico prodajali celo nekoliko ceneje kakor Kmetijska družba. Grajali so tudi postopanje tvornice «Zorka», kjer sedijo v upravnem svetu odlični predstavniki slovenskega gospodarstva.

Na pripombo nekega odposlanca, da ima družba dva vagona fiziola, za katerega ne ve, čigava sta, je ravnatelj g. inž. Ferlinc pojasnil, da se bo ta zadeva razčistila, ko se bo izvršil pregled v skladiščih. Dejsvo je, da je dotično blago kupljeno in plačano, ni pa bilo knjiženo. Ravnatelj je nadalje pripomnil, da je imela Kmetijska družba lani le od banovine podporo v znesku 20.000 dinarjev. Za «Kmetovalca» pa ne dobi

podpore in tudi kmetijsko ministrstvo ni za list odobrilo nikakega zneska, čeprav daje za glasilo Zveze srbskih kmetijskih zadrug letno 150.000 dinarjev. Lanska izguba pri «Kmetovalcu» se je povečala zlasti zaradi tega, ker je list izšel za 50letnico svojega obstoja v obsežni številki, kar je zahtevalo 31.000 Din več stroškov.

Naslednji govornik je zahteval, da bi se družba zavzela za odpravo uvozne carine na galico. Naši poslanci bi se morali zavzeti za to, da bi dobila družba od kmetijskega ministra podporo za izdajanje lista, ki je nujno potreben. Krivi so zlasti naši ljudje v Beogradu, ki ne napravijo primernih korakov. Isto velja tudi glede polovične voznine. Če se v Ljubljani skliče shod, je takoj na razpolago znižanje voznine celo na eno tretjino, če pa zboruje naš kmet, ni mogoče dobiti polovične vozne cene. Narodni poslanec g. Brenčič je obljubil, da bodo kmečki poslanci vse storili, da se bodo upoštevale upravičene zahteve kmetovalcev, zlasti tudi, da se zniža cena galici. Delegat g. Kreft je glede na razna pojasnila ravnatelja g. inž. Ferlinc pojasnil, da graja ni naperjena proti njegovi osebi in gre njegovemu delu vsa zahvala.

Odposlanec g. Misita je sprožil vprašanje tako zvane konjske zadeve. Kmetijska družba je namreč dobila izvozno dovoljenje za 57 konj v Nemčijo in je ta dovoljenja prodala drugim izvoznikom, ki niso konj kupovali od članov Kmetijske družbe. Zadevo je pojasnil gosp. Sancin. Družba je bila 6. avgusta lani obveščena, da dobi dovoljenje za izvoz konj v Nemčijo. Če bi hotela to delo izvesti, bi morala do 11. avgusta položiti pri uradu za nadzorovanje izvoza živine v Beogradu 140.000 Din in za nakup konj še 650.000 dinarjev. Potrebovala bi torej v najkrajšem času 800.000 Din, ki jih pa ni imela. Zato je prepustila te izvoznice g. Vajdi, ki je prevzel vse obveznosti in je po vrhu še plačal družbi 50.000 dinarjev. Ker družba ni mogla nikjer dobiti denarja, je bila to edina možnost, da pomaga našemu kmetu in da ima še sama od tega dobiček. Podpredsednik g. Lovro Petovar je glede na nekatera namigavanja poudarjal, da je posel čist in da je bilo vprašanje gospodom iz mariborske podružnice ponovno pojasnjeno. Tudi odposlanec g. Ažman iz Radovljice je zavzel isto stališče, češ da bi mariborska podružnica lahko to zadevo razčistila na seji glavnega odbora.

RAČUNSKI ZAKLJUČEK ODOBREN.

Ko je bila končana razprava, je občni zbor soglasno odobril računski zaključke in tudi razrešnico upravi. Podpredsednik g. Sancin je pozval kmetovalce in člane, da bi se pri poslih s Kmetijsko družbo držali starega slovenskega načela poštenosti, ker se je ponovno dogodilo, da je imela družba izgubo zaradi nepoštenih dobav. Ravnatelj g. inž. Ferlinc je prečital od odbora predlagane resolucije, nato pa se je oglasil k besedi g. dr. Kovačič, češ da bi moral glavni odbor resolucije prej izdelati in jih poslati podružnicam. Zahteval je nadalje nekatere popravke. Nato so bile popravljene resolucije sprejete soglasno.

Resolucije

ZA DVIG CEN KMETIJSKIH PRIDELKOV.

Na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani zbrani kmetovalci in odposlanci podružnic pozdravljajo namere odločujočih činiteljev za ozdravljenje hudih gospodarskih razmer in za dvig cen kmetijskim pridelkom na dobičkonosno višino. Naša želja in zahteva sta, da se vprašanja dviga cen kmetijskim pridelkom posveti vsa pažnja, tako da se bodo ta vprašanja rešila na način, ki bo koristil kmetijski vse države. To pa bo imelo popoln uspeh le takrat, kadar se uvede istočasno pri vseh kmetijskih pridelkih. Ne sme se ponoviti pogrška iz leta 1931., ko so postavili najnižje dopustne cene le pšenici, a drugim kmetijskim pridelkom ne, ker sicer bo kmetijstvo dravske banovine spet oškodovano. Glede na posebne pridelovalne razmere dravske banovine zahtevamo, da se istočasno z najnižje dopustnimi cenami žitaricam dvignejo tudi cene živini, perutnini, mlekarskim izdelkom, krompirju, fižolu, hmelju, sadju, vinu in lesu, ki predstavljajo glavne tukajšnje kmetijske pridelke.

Glede načrtov za izvajanje načrtnega gospodarstva in urejevanja kmetijskega pridelovanja ugotavljamo, da bo to mogoče izvesti v prid kmetijstva le takrat, kadar bo kmečki stan sam sodeloval ter bodo sklepi in ukrepi temeljili na podrobnem delu in na podatkih samoupravnih kmetijskih zbornic. Zato zahtevamo, da se čimprej pokličejo v življenje samoupravne kmetijske zbornice.

RAZDOLŽITEV KMETIJSTVA.

Kmečki dolgovi znašajo v naši banovini okrog 1200 milijonov dinarjev, doslej pripisane pa še ne plačane obresti pa okrog 200 milijonov dinarjev. Ti dolgovi so nastali v ugodnem času, ko so bile cene kmetijskim pridelkom dvakrat do trikrat višje kakor zdaj in ko je v kmetijstvo vložena glavica donala primeren dohodek, ki pa že tedaj ni dosegal višine obresti za posojilo. Zadnja štiri leta pa kmetje nimajo niti toliko dohodkov, da bi plačali obresti, kaj šele da bi odplačevali posojilo samo. Tako dolgovi rasejo zaradi pripisovanja obresti, vrednost zadolženih kmetij pa pada. Položaj je za kmete vsako leto slabši, kajti z dosedanjim znižanjem obresti mu ni nič pomagano, ker so se njegovi dohodki še bolj znižali. Dosedanje zakonite zaščite, odnosno

odlogi plačil ne pomenijo rešitve, temveč samo zavlačevanje, zraven pa še beganje upnikov, zlasti vlagateljev.

Zato meni občni zbor, da je nujno potrebna odločna razdolžitve kmetijstva. Pri tem mora država upoštevati: obrestna mera dolgov ne sme presegati 4%; letni obrok na račun dolga ne sme presegati 1% in naj bo zato odplačilni rok čim daljši; upnikom, zlasti zadrugam, ki so kmetova last in samopomoč, je treba prav tako pomagati in jim v odkup za kmečke dolgove nuditi denar ali vrednostne papirje, ki bi bili sposobni za vnovčenje. Za kmete upnike kakor za kmete dolžnike pravična razdolžitve je torej možna samo s konverzijo, ki naj jo izvede država ali kot njena pooblaščenka Privilegirana agrarna banka.

ZADRUŽNIŠTVO.

Kmetijstvo danes ne dobiva nikakih posojil, bodisi za pridelovanje, bodisi za vnovčenje kmetijskih pridelkov. Posojila pa so danes potrebna zlasti za plačevanje izvoza kmetijskih pridelkov, posebno za izvoz jabolk, ker niti kmetijske organizacije niti trgovci izvozniki ne morejo plačati izvoznih jabolk, ki predstavljajo vrednost preko 50 milijonov dinarjev in ki se morajo izvoziti v kratki jesenski sezoni. Nujno je torej potrebno, da se najdejo potrebna denarna sredstva, iz katerih se naj s primernimi pogoji dodelijo sezonska posojila predvsem zadrugam.

Prav tako pa je jasno, da se delo pri vnovčenju kmetijskih pridelkov ne more vršiti brez sodelovanja našega združništva. To združništvo danes ni enotno organizirano. Zato zahtevamo, da se čimprej izda enoten združni zakon za vso državo, da se delovanje zadrug oživi s primernimi ukrepi in denarnimi sredstvi, ki bi omogočili ozdravljenje združništva, da se organizacija silov (ne silosov, kakor je v izvirniku napačno) za prevzem žetve uredi na združni podlagi, a v dravski banovini po istih načelih skladišča za shranjevanje sadja, odnosno združne kleti za tipiziranje vin.

PREOSNOVA PRIZADA.

Nujno zahtevamo temeljito preosnovo Prizada. Ta delniška družba naj bo glede izvoza tista ustanova, ki naj obračunava preferenco s tujimi državami odnosno z zakonito domačo trgovino. Posredovanja na trgu naj vrši v prvi vrsti preko združnih organizacij in le če ta posredovanja ne bi bila uspešna, naj tudi sama nastopi kot ku-

pec in izvoznik. Zato zahtevamo, da se sestava upravnega in nadzorstvenega odbora Prizada tako določi, da bi imeli pridelovalci odločujoč vpliv, da se izpopolni organizacija Prizada tako, da bi ta ustanova uravnavala cene pri vseh kmetijskih pridelkih brez škodljive uradniške ozkogrudnosti, da bi posredovala kot državni organ združnim organizacijam posojila na zastavljanje nakupljenega blaga.

IZVOZ JABOLK.

Glede na to, da bo izvoz jabolk v Nemčijo skoro gotovo tudi letos urejeval Prizad, zahtevamo, da se to izvede na način, s katerim bodo koristili pridelovalcev čisto zavarovani. Način, kakor je bil izveden leta 1934., odklanjamo in zahtevamo: 1. preferenca naj gre v neokrnjeni višini v korist pridelovalcu; 2. kontingentna overjenja naj se dodelijo predvsem Kmetijski družbi; 3. predpisati je treba strokovno usposobljenost izvoznikov; 4. zahtevati je treba varščine od izvoznikov, da bodo izvoz kakovostno in strokovno pravilno izvršili in blago v celoti izplačali dobaviteljem; 5. preprečiti je trgovanje z izvoznimi overjenji; 6. nadzorstvo pri izvozu je treba poostriiti in prilagoditi potrebam trgovine odnosno mednarodnim trgovinskim običajem; 7. k trgovinskim pogajanjem s tujimi državami naj se vedno pritegnejo vsaj kot izvedenci tudi zastopniki pridelovalcev, to je združništva iz naših najvažnejših sadjarskih pokrajin.

Niti s kontingenti niti z raznimi deviznimi predpisi se izvoz v toliki meri ne omejuje kakor s klirinško ureditvijo plačil. Možnost izvoza v Nemčijo, ki je naša največja odjemalka, se zaradi plačilne bilance s prebitkom z vsakim dnem zmanjšuje. Sicer ugodna trgovinska pogodba nam nič ne koristi, ker ne moremo izkoirstiti dodeljenih kontingentov. Znano pa je dejstvo, da bi izkazoval naš kliring obračun manj prebitka, če bi se vse blago nemškega izvora uvažalo v državo neposredno in ne z lažnimi izpričevali o izvoru kot blago raznih posredniških držav.

Zato zahtevamo, da se uvoz tujega blaga urejuje glede na korist našega izvoza. Preprečiti se morajo zlorabe z uvozom nemškega blaga z lažnimi izpričevali o izvoru po posrednikih iz drugih držav ter se mora v to svrhu poostriiti nadzorovanje.

IZVOZ ŽIVINE.

Kot živinorejska pokrajina se zelo zanimamo za mednarodno urejevanje izvoza živine in

FARAONOV DEDIČ

«S čim boš pa plačal orožje za nekaj sto ljudi?» je vzkliknil Huda'es in ga zvedavo pogledal.

«Da, saj to sem mislil...»

«No, s čim?...»

«Saj lahko dvignem del denarja, ki ga ima Uasif el Hajat v banki... Ne, ne», je potem segel samemu sebi v besedo. «Kopt ne bo dobil orožja in zato ne smemo od njega zahtevati, da bi ga plačal. Če bi Neli dala nekaj denarja, ki je služil za najino odkupnino, bi že šlo... Njej bom rekel! Vsega seveda od nje ne bom smel zahtevati, toda nekaj...»

«Veš kaj! Najbolje bo, če greva h kralju in se posvetujeva z njim. Morda je v državnem mošnjičku oaze toliko, da bomo lahko opustili misel na Koptov in Nelin denar.»

«Še malo počakaj! Najprej mi povej, kako se počuti ujetnik.»

«Dobro.»

«Ali ste ga zaslišali?»

«Tako po prihodu.»

«In?»

«Posmehljivo se je norčeval na vsa vprašanja, ki smo mu jih zadali.»

«To bi si bil lahko mislil. S te strani ga že poznamo. Ko nam je padel prvič v pest, je bil prav tak. Zdaj pa k faraonu!»

Kralj Meri je sprejel oba s skrbnim obrazom. Najprej je čestital Sodniku, da se mu je potovanje dobro posrečilo, potem pa je vprašal oba Slovence, kako bi se dal najbolje preprečiti napad tujcev. Ko sta mu povedala svoj načrt in mu namignila, da bi bilo treba iti nazaj v Kairo po orožje, je žalostno odkimal in dejal:

«Kako je žalosten ta čas, ko morajo ljudje braniti svoje pravice z mečem. Vendar pa vidim, da se drugače ne dá napraviti. Zato poidita in vzemita s seboj, karkoli bosta potrebovala. Mi polagamo svojo usodo v vaše roke.»

«Zahvaljujem se ti za preveliko zaupanje, ki nam ga izkazuješ, o kralj,» je odvrnil Sodnik, «toda opozoriti te moram, da nam orožja in streliva ne bodo dali zastonj.»

«Vem. Povedal si mi že, da tam zunaj v svetu nihče ničesar ne dá, če ne dobi za to česa drugega. Zato vzemi pri meni in mojih podložnikih vse, kar boš potreboval.»

«Zadeva ni tako preprosta, kakor si misliš,» je odvrnil Sodnik. «Vi imate sicer obilo žita in drugega blaga, toda mi bi morali dobiti iz dežele Velike reke najprej več tisoč velblodov, da bi spravili te množine v svet. In za vse skupaj bi dobili le malo orožja, hkratu bi bili pa tudi v nevarnosti, da nas razkrijejo. Ali nimate nič srebra, zlata in dragih kamnov, da bi jih vzeli s seboj?»

«Saj sam veš, da mi kaj malo cenimo take reči. Vse so samo ničemurna navlaka, ki nam ne bi prav nič pomagala, če bi nam grozila lakota. V oazi sami takih reči nismo našli. Tista malenkost, ki jo imamo, nam je ostala še iz časov mojega pradeda Nebsenija. Vse je spravljeno v templju, da ne bi sejal razdora in pohlepa med ljudstvom.»

«Zdaj utegne služiti za rešitev tvojega ljudstva, če nam boš vse zaupal.»

«Jaz sam o tem ne morem odločiti. Dovolj mi, da skličem svoje svetovalce in duhovne.»

Poklical je svoje tekače in jih razposlal po oazi.

Pol ure nato je bilo že svetovalstvo zbrano.

Kralj je svojim najbližjim povedal, kakšen načrt sta napravila oba Slovence. Vsi so ga soglasno odobrili.

Veliki duhoven jih je potem odvedel proti svetišču. Tam jim je pokazal vse dragocenosti.

Prav malo jih je bilo v primeri z velikimi nakupi, ki so bili potrebni — po večini prstani in majhni okrasni predmeti brez posebne teže. Seveda bi jih bil Sodnik lahko prodal po zgodovinski vrednosti in s tem dobil zanje več denarja. Toda to je bilo nemogoče, ne da bi bil hkratu izdal skrivnost oaze.

«Ali nimate ničesar več?» je vprašal Huda'es, ko si je vse ogledal.

Veliki duhoven se je nekaj časa pomišljal, potem pa je vprašal:

«Ali niste bili v najsvetejšem?»

drugih proizvođačev živinoreje. Naše kmetijstvo z doseženim utržkom ne pokrije svojih pridelovalnih stroškov. Da se to doseže, zahtevamo: 1. da se pri trgovinskih pogajanjih izkušajo doseči čim manjše uvozne carine od tujih držav; 2. da se izvozni kontingent dodeljuje združnim organizacijam, posebno v onih pokrajinah, kjer je združništvo za to že sposobno; 3. da se v pokrajinah s specificiranim združništvom, kakor v dravski banovini, kontingent dodeljuje le centralnim kmetijskim nabavno-vnovčevalnim združenjem, ker so le te organizacije sposobne izvoz tako urediti, da se z njim urejujejo tudi cene na domačem trgu; 4. zato želimo, da se v dravski banovini ves pripadajoči kontingent dodeli Kmetijski družbi, ki ima povsod svoje podružnice ter je kot centralna stanovska organizacija slovenskega kmeta edina pozvana, da uravnava cene.

TRGOVINSKO-POLITIČNA VPRAŠANJA.

Dravska banovina ima velik presežek kakovostnega lesa za izvoz. Ker je gozdarstvo pri nas s kmetijstvom tesno zvezano, vplivajo vse neprilike pri izvozu lesa tudi na splošno kmetijsko pridelovanje. Zato je treba zaščititi naše koristi pri bodočih trgovinskih pogajanjih z uvoznimi državami, posebno z Italijo.

Glede raznih kmetijskih potrebščin, ki se uvažajo, zahtevamo, da se dovoli uvoz le najpotrebnejšim in takim, ki jih v državi sploh ne izdelujemo ali vsaj ne v zadostni količini in kakovosti. Želimo, da se s primernimi carinami omogoči delovnost domači industriji. Vendar pa naj bodo carine le tolikšne, da je omogočena domači industriji izdelava kakovostnih proizvodov. Odločno smo pa proti temu, da se domači industriji, posebno oni, ki dela s tujo glavnicco, omogoča izkoriščanje kmetovalcev pri produkcijskih sredstvih, ki so neizogibno potrebna. Že obstoječe ugodnosti domači industriji v tem pogledu naj se pregledajo glede na korist našega izvoza.

Prosimo kr. vlado, da izvede znižanje železniške tarife. Tega znižanja naj bodo deležni vsi kmetijski pridelki po svoji trgovinski važnosti kakor tudi kmetijske potrebščine, ki jih je smatrati za neizogibno potrebna produkcijska sredstva.

DAVČNA VPRAŠANJA.

Prosimo kr. vlado, da dela na to, da se razni davki in dajatve, ki obremenjujejo kmetijske obrate odnošeno kmetijske pridelke pri potrošnji, prilagodijo današnjim prodajnim cenam in nakup-

nim možnostim. Posebno pažnjo je posvetiti raznim samoupravnim dokladam in dajatvam, ki jih samoupravna mesta pobirajo (uvoznina, mitnina, trošarina) in kj znašajo dostikrat več kakor vrednost samega blaga. S temi obremenitvami se znižuje prodajna cena kmetijskim pridelkom. Te obremenitve predstavljajo novo obdavčenje kmetijstva in ne rabnika.

V današnjih časih zelo hudo občuti kmetijstvo, da se strogo izterjujejo vsi davki. Kmetijsko pridelovanje je zaradi nizkih cen nedobičkonosno, javna dela ne nudijo stalnega zaslužka, a prihranki iz ugodnih let so zamrzli v denarnih zavodih. Vkljub največji štednji in skromnosti kmečki stan tudi pri najboljši volji ni sposoben, da zadosti svojim davčnim obvezam v odrejenih rokih. Posebno je za dravsko banovino avgustov rok plačila zemljarine zelo neprikladen, ker je dravska banovina pasivna v pridelovanju žitaric in ta panoga po večini ne daje denarnih dohodkov kmetovalcem, kakor v drugih pokrajinah države.

Iz teh razlogov zahtevamo, da se pri določilvi rokov, kdaj naj se davki plačujejo, upoštevajo pridelovalne možnosti v dravski banovini ter se posebno obveže avgustovega roka preložijo za tri mesece. Tudi naj bi se pri kmetijskih gospodarstvih upošteval pri napovedi dohodka uspeh gospodarske bilance. Davki naj bi se ravnali po dejanskem čistem dohodku, ne pa po nekaterih nezanesljivih ocenah. Dalje zahtevamo omiljenje strogosti pri odmerjanju in izterjavanju hišnega davka, posebno v mešanih kmetijsko-obrtnih ali kmetijsko-gozdarskih gospodarstvih. Upošteva naj se, da je kmet v gorah krajih, kjer ga dohodki od čistega kmetijstva ne morejo preživljati, prisiljen, da s svojci prav zaradi vzdrževanja svojega kmetijskega pridelovanja išče zaslužka v gozdu ali pa v domači obrti. Zaradi tega pa dotičnik še ni izgubil značaja kmeta in

naj se ne smatra kot obrtnik ali pa industrijski delavec.

Raba domačega blaga stalno pada, kar je posledica vedno večje brezposelnosti delovnega ljudstva odnošeno sramotno nizkih mezd, ki jih plačujejo nekatera zaščitena industrijska podjetja svojim delavcem. Uvažujoč, da je domači rabnik za stalnost pridelovanja in vnovčevanje mnogo važnejši od tujega kupca, prosimo, da se z javnimi deli nudi delovnemu ljudstvu čim več možnosti zaslužka in da se določijo najnižje dopustne delavske mezde v industriji.

Gozdni zakon z dne 21. decembra leta 1929, vsebuje določbe, ki posebno občutno zadenejo kmečke posestnike gozdov. Zato naprošamo kr. vlado, da predloži narodni skupščini dopolnilo gozdnega zakona po predlogih banske uprave in Kmetijske družbe.

ZAHTEVJE MARIBORSKE PODRUŽNICE.

Gornje resolucije so bile z zahtevanimi izpremembami soglasno sprejete. Prav tako so bile sprejete resolucije mariborske podružnice, ki zahtevajo, da se izpremeni lovski zakon v tem smislu, da se zatre zajec tam, kjer ograja sadno drevje in trte. Nadalje naj Kmetijska družba ustanovi v Mariboru poseben odsek za vnovčevanje sadja. Glavnemu odboru Kmetijske družbe pa se naloži, da pospeši vprašanje ustanovitve okrožij v smislu člena 43. pravil Kmetijske družbe. (Taka okrožja naj bi se ustanovila za Maribor, Celje, Mursko Soboto, Kranj, Novo mesto in Ljubljano.) Naposled se peča resolucija mariborske podružnice z vprašanjem banovinskega sveta, ki naj bo gospodarska in nepolitična ustanova na stanovski podlagi. Dokler se ne ustanove kmetijske zbornice, se mora dati Kmetijski družbi primerno zastopstvo v banovinskem svetu.

Francija začne vračati tuje delavce v domovino

Zastopniki naše države posredujejo, da ne bi ukrepi vlade zadeli naših ljudi

Na nedavni seji francoskega ministrskega sveta je minister za delo Frossard spričo gospodarske stiske v Franciji predložil načrt o odstranitvi tujih delavcev. Ta ukrep naj bi se iz-

vedel najprej na pariškem področju, kesneje pa tudi drugod po Franciji.

Ta vest je povzročila med našimi izseljenci v Franciji velike skrbi, saj naši ljudje ne bodo

«Seveda smo bili.»

«Ali niste dvignili zastora?»

«Dvignili smo ga...»

«Potem veste, kaj je za njim. Podoba velikega boga, ki ga molimo, in hkratu največja dragocenost naše oaze. Narejena je iz iste rumene kovine, ki jo ljudje v svetu tako cenijo, in je poslednje, kar vam lahko ponudim. Toda sam ne morem z njo razpolagati. Vrnite se v posvetovalnico. Tam naj odločajo!»

To pot se pa zborovalci niso dali takoj prepovoriti. Zlata sfinga je postala Rometom skoraj malik, ki so ga varovali kakor svoje oko.

Naposled pa je prišlo Hudalesu nekaj pametnega na misel. Sicer se še ni nikoli udeležil skrivnostnih obredov pri Rometih, toda ker je vedel, da mora biti njih podlaga prastaro oboževanje solnca, je sklepal, da bodo obredi v glavnem simbolično prikazovanje vzhajanja in zahajanja solnca. Zato je deal:

«Prevelik greh se vam zdi to, da bi položili roko na sveto podobo. Jaz pa vam bom dokazal, da nimate prav. Začuden me gledate? Poslušajte! Vsak dan vstane veliki bog v obliki solnca na obzorju, blagoslavlja zemljo s svojimi žarki, ko hiti čez nebo, in izgine zvečer na zapadu, da si nabere čez noč novih moči za svoje prerodenje naslednje jutro. Sveta podoba v templju po vaših lastnih besedah ni bog, ampak samo slika, simbol božanstva, ki je nevidno. Čeprav ne poznam vaših skrivnostnih obredov, se menda ne motim, če rečem, da predstavljajo v

glavnem vsakdanje prihajanje in izginjanje boga.»

Neprikrito presenečenje, ki se je pokazalo po teh besedah na obrazih vseh svetovalcev, je jasno pričalo, da je učenjak prav povedal.

Zato je še pogumneje nadaljeval:

«Podoba bo torej v resnici opravila svoj pomen, če bo zdaj izginila, da reši sinove dobrega boga propasti, po zmagi pa vstala v pomlajeni obliki in se vrnila v svetišče.»

Priznati moramo, da so bile te besede precej iz trte izvite, vendar pa svojega namena niso zgrešile. Rometi so začeli Hudalesu, ki so ga že dolgo spoštovali, navdušeno klicati, in pet minut nato je bilo že sklenjeno, da prelijejo zlato sfingo. Ljudstvu so sklenili to skrajno odločitev prikriti, da ne bi bilo preveč nepotrebne razburjenja.

Medtem ko je šel Hudales z nekaterimi svetovalci v tempelj, pobral drage kamne iz okovja in napisov na sfingi ter dal pretopiti zlato v palice, ker se da tako najlaže prenašati, se je začel Sodnik pripravljati na drugo potovanje v Nilovo dolino, kamor se je nameraval vrniti v petih, šestih dneh.

Čas odhoda pa je moral še pospešiti, in sicer zaradi dveh okoliščin, na katere nihče ni računjal.

Večkrat smo že povedali, da sta se Slovenca ločila z Uasifom el Hajatom, ker sta se branila pomagati Koptu pri nasilnem uresničenju načrtov. Kopt je kar pozabil, da se mu je samo z njuno pomočjo posrečilo prebrati papiruse, ki so mu jih bili predniki zapustili. Nепrestano je mislil

samo na to, kako bi iztrgal Nebsenijevim naslednikom prestol in se nad njimi maščeval. To se mu je zaradi nepopustljivosti obeh Slovencev — v dnu srca ju je zmerjal za izdajalca — ponesrečilo. Prejšnje prijateljstvo se je torej izpremenilo v skrito sovražstvo, ki ga je kazal Kopt tem bolj, kolikor več pristašev je pridobil za svoje neumne načrte.

Ko so potem ujeli zloglasnega vohuna puščavskih razbojnikov, je tudi on takoj razumel hudo nevarnost, ki je grozila oazi. Toda namestu da bi se bil s tovariši sporazumel, kako bi jo preprečili, je pustil, da ga je strast docela zaslepila. Polotile so se ga misli, ki so se mu zdele najprimernejše sredstvo za rešitev iz stiske, v katero je bil zabredel, in hkratu najlepša pot za dosego vseh namenov.

«Kako bi bilo,» je premišljal, «če bi se zvezal s temi Beduini? Z njihovo pomočjo bi lahko prisilil kralja Merija, da se mi vda na milost in nemilost. Pa ne samo to — Beduine bi potem lahko še nadalje obdržal v službi in oni bi bili jedro mojih čet, ki bi jih potreboval, da si osvojim Egipt. Saj so brez vesti! Za dobro plačilo bi napadli tudi svoje brate. In moj prednik Etfanh je tako naročil, naj se poslužim vseh sredstev, da zatrem zalego izdajalca Nebsenija.»

Uasif el Hajat je sklenil, da bo poizkusil ta načrt uresničiti. Takoj se je lotil dela.

Med prebivalci Skobčeve četrti je bila neka družina, ki je bila v sovražstvu s kraljem in njegovim rodом, ker je menda pred več rodovi

mogli dobiti drugod dela, če ga tam izgube. Zaskrbljenost pa je zbudila vest tudi v naši javnosti, kar je toliko razumljivejše, ker nam je Francija že lani vrnila 259 naših rudarjev, kar je vsekakor občutno število, če pomislimo, da je Nemčija, v kateri je trikrat več naših izseljencev in ki nam politično ni tako blizu kakor Francija, odslovila v istem času samo 74 naših delavcev.

Toda z uradne strani se zagotavlja, da napoved francoske vlade o izgonu tujega delavstva iz države nikakor ni naperjena proti jugoslovenskim ljudem, temveč da bodo ukrepi zadeli v večji meri le poljske priseljence. Že lani je francoska vlada najavila večje odpustitve priseljenega delavstva, tako da so bili napovedani že tudi večji prevozi odpuščenih delavcev za Jugoslavijo, a posredovanja naših zastopnikov v Fran-

ciji so dosegla, da so se odpusti naših delavcev umaknili. Predstavniki kraljevine Jugoslavije so v Parizu takoj, ko so bili objavljeni najnovejši sklepi francoske vlade, storili potrebno, da tudi tokrat ne bodo prizadeti naši ljudje.

V Franciji je zaposlenih okrog 10.000 Slovencev in približno toliko Bosancev, Dalmatincev in Ličanov. Po večini so naši priseljenci rudarji, nekaj tisočev pa je delavcev na kmetijah. Medtem ko so zadnji tako rekoč nenadomestni, ker francoski delavci niso pripravljeni za delo na polju, je bilo spričo gospodarske stiske, ki je občutno prizadela tudi francoske rudnike, v zadnji dobi vsako leto odpuščenih po 100 do 200 naših rudarjev. Kakor kaže, smemo upati, da bo po zaslugi dobrih odnosov med Francijo in našo kraljevino našim priseljencem prihranjeno najhujše.

Reja konj v dravski banovini je skrbna

Pred dnevi je bil v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani občni zbor Konjerejskega društva za dravsko banovino. Navzočnih je bilo okrog 60 odposlancev od vseh 11 podružnic. Zbor je otvoril društveni predsednik gosp. Lovro Petovar, ki načeluje društvu že od l. 1918. dalje. V uvodu svojega poročila se je najprej spomnil smrti velikega kralja, katerega spomin so zborovalci počastili s trikratnim «Slava!»

Iz ostalega predsednikovega poročila posnemamo, da ima društvo v 11 podružnicah, delno pa tudi neposredno v krajih, kjer ni podružnic, 1392 članov. Od teh je plačalo članarino 588 članov in le ti imajo po svojih odposlancih glasovalno pravico na občnem zboru. Društvo je začelo delovati na to, da se prvovrstni plemenski žrebci in kobile oproste vojaške službe v miru in v vojni. Ministrstvo za vojsko in mornarico je ta predlog sprejelo. Preteklo leto je društvo začelo selekcijo (odbiranje) konj. Uvedlo je rodovniške knjige, v katerih so doslej vpisane že 103 kobile z žrebeti. Seleksijsko delo, ki je do sedaj v glavnem izvedeno v mrzlokrvnih okoliših, se bo po načrtu nadaljevalo. Lani je društvo začelo izdajati tudi svoje glasilo «Konjerejca». Preskrba konjerejcev s plemenskimi žrebci je zdaj razmeroma dobra, kakor doslej še ni bila. V banovini je 91 mrzlokrvnih in 26 toplokrvnih žrebcev.

Predsednik se je naposled zahvalil banski upravi, banovinski žrebčarni in ministru za kmetijstvo za podporo, ki so jo v preteklem letu izkazali društvu in konjereji sploh.

Računsko poročilo navaja, da je imelo društvo v preteklem poslovnem letu 88.000 Din dohodkov. Od tega je izdalo za premiranje konj 55.000 Din, za upravne stroške društva okrog 2000 Din, tako da je izkazovala blagajna ob koncu leta stanje 31.000 Din.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen tale odbor: predsednik Lovro Petovar iz Ivanjkovcev, podpredsednik Ivan Ažman iz Lesc, Alojzij Janžekovič iz Strjancev in Alojzij Slavič iz Banovcev pri Ljutomeru, odborniki Ivan Čampa iz Št. Jerneja, Franjo Bulc iz Mirne, Jakob Jan iz Gorij pri Bledu, Franc Mol iz Vogla pri Kranju, veterinarski svetnik Janko Vizjak iz Brežic, Jakob Modic iz Bresta pri Igu, Jože Lebar iz Kapce pri Lendavi, Geza Vezir iz Martjancev, Matija Bračič od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, Franc Skuhala iz Križevcev, Franc Golunder iz Veržeja in Franc Bezjak iz Moškanjcev pri Ptuj. Po svojem službenem položaju so člani glavnega odbora tudi načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. Zidanšek, šef veterinarskega odseka banske uprave dr. Stegu in upravnik žrebčarne na Selu pri Ljubljani dr. Veble. V nadzorni odbor

sta bila izvoljena Anton Gliha iz Krškega in Maks Šuman od Sv. Lenarta.

V nadaljnjem poteku občnega zbora je bilo med drugim sklenjeno, naj se letošnja premiranja vrše v Brežicah, Št. Jerneju, pri Sv. Lenartu, v Lescah, Ptuj, Ormožu, Ljutomeru, Beltincih in na Igu. Premiranje v Št. Jerneju bo 7. julija, drugod pa v avgustu in septembru.

Upravnik g. dr. Veble je podal obširno poročilo o sedanjem stanju konjereje v Sloveniji. Iz poročila izhaja, da je smatrati stanje za povoljno. Med vsemi kmetijskimi panogami v naših krajih donša danes konjereja razmeroma še največ. Misli pa se mora na obnovo žrebcev, za kar bo treba v prihodnjih letih dobiti sredstva v znesku okrog 400.000 Din.

Naposled je bila soglasno sprejeta resolucija, ki jo je glavni odbor pripravil na osnovi predlogov posameznih podružnic.

Politični pregled

Na sestanku Narodne skupščine 14. t. m., ko se je začela razprava o verifikaciji mandatov, je imel notranji minister g. Velja Popovič obširen govor.

Gospod minister je v govoru, ki ga je objavilo «Jutr» v soboto 15. t. m. in nedeljo 16. t. m., ostro obravnaval volilno gonjo in volilne načine Mačkove opozicije. Obenem je očrtal delo in napore vlade za blaginjo naroda v primeri z neenotnimi gesli opozicije, ki ni imela nikakega resnega delovnega programa.

Na nadaljnih sejah skupščine se je verifikacijska razprava nadaljevala.

V torek je veliko zanimanje zbudil nastop zagrebškega narodnega poslanca g. dr. Mahnika, upravitelja nadškofijskih posestev, ki je bil izvoljen na Jevtičevi listi. Poslanec g. dr. Mahnik je ostro nastopil v obrambo nadškofa dr. Bauera in katoliške duhovščine in zavračal izjave, ki jih je podal o delu duhovščine pri zadnjih volitvah minister pravde g. dr. Kojič. Gospod minister pa je odgovarjal, da je iz poročila notranjega ministra g. Popoviča jasno razvidno,

da so ne samo katoliški, temveč tudi pravoslavni in mohamedanski duhovniki ob volitvah na nedopusten način izrabljali svoj položaj.

nekdo izmed njih pri kralju prišel v nemilost in moral občutiti vse posledice faraonove nenaklonjenosti. Začetki tega spora so segali v čase tistega kralja Pahripedu, ki je zaradi uporov sezidal zavetišče v žrelu «okrogleg gore». Prav zaradi te družine, ki je bila zelo ugledna, se je vsa Skobčeva četrt takoj odločila za Kopta.

Med člani te družine je dobil Uasif el Hajat nekoga, ki ga je potreboval za svoje mračne načrte. Imel je tudi srečo, da oba Slovencata nista mogla dosti paziti nanj, ker sta imela drugie obilo opravkov.

Že tisto noč po Sodnikovi vrnitvi so se zarotniki, ki so si bili naredili krinke, splazili v vladno poslopje. Premagali so nič hudega sluteče stražnike, ki so stali pred ječo, jih zvezali ter odnesli stran, da ne bi mogli prisluškovati pogovoru z vohunom. Zarotniki so se potem razpostavili po hodnikih, da bi se zavarovali pred nenadnim napadom, in ko je bilo že vse urejeno, je stopil Uasif el Hajat v sobano, kjer je ležal zvezan Aid Omar.

Prebudil so ga iz spanja. Bil je seveda zaradi tega zelo nejevoljen in si še misliti ni mogel, kaj naj nočni obisk pomeni.

Kopt ga je skušal pomiriti.

«Zatri svojo jezo in pomisli, da pridejo najprijetnejše reči v spanju», je dejal Uasif el Hajat, sedel k njemu in skušal napraviti čim prijaznejši obraz.

«Če je tako, mi pa hitro povej, kaj prav za prav hočeš», je posmehljivo odvrnil Beduin. «Mo-

ram ti namreč odkrito reči, da nisi prav nič podoban kakšnemu Alahovemu poslancu, ki vodi vernike na pot v raj.»

«Upam, da ti bo ostala ta pot še dolgo prihranjena», je odgovoril Uasif el Hajat, ne da bi se menil za Beduinovo zasmehovanje. «Kajti če ti bo dalo nebo zdravo uvidevnost in če se spoznava, bi lahko nesel svojemu rodu najlepše poslanstvo, ki si ga more človeh misliti.»

Zdaj je začel Aid Omar pozorneje poslušati in ni segel Koptu nič več v besedo.

Ta pa se je še bolj stisnil k njemu in mu brez ovinkov odkril svoj načrt. Seveda mu vseh podrobnosti ni povedal.

Ko je Beduin poslušal njegov načrt, se mu je izprva nekaj v očeh posvetilo. Kept pa tega med svojim vnetim pripovedovanjem še opazil ni.

Ujetnik pač ni imel vzroka, da bi se upiral. To je bilo res najboljšo poslanstvo, ki bi ga mogel prinesiti svojim ljudem. Uasif el Hajat mu je obljubil, da mu bo snel vezi. Tudi njegovega plemenitega velbloda je že skrivaj pripravil. Tako je Aid Omar lahko odpotoval že ponoči. Do jutra bo lahko prejezdil toliko poti, da ga nihče več ne bo mogel dohiteti. Za nasprotno uslugo je moral priseči, da bo prišel Koptu s svojimi ljudmi na pomoč in poslušal vse njegove ukaze.

Da bi zvezo olajšala, sta sklenila, naj se Beduin približajo do Renfanhove piramide. Uasif el Hajat je tudi svetoval Beduinu, naj beži kar se da hitro, ker ga bodo prebivalci oaze zasle-

dovali. Res bo poskrbel, da bodo med zasledovalci po večini njegovi privrženci, vendar pa naj pazi, da jim ne pride v roke pred piramido.

Uasif el Hajat je imel res dober načrt. Pri piramidi bi se njegovi pristaši združili z Beduini in razorožili vse kraljeve ljudi, ki bi bili med zasledovalci. Potem bi se njegovi prijatelji vrnili z Beduini v oazo in napadli nič hudega sluteče kralju zveste prebivalce.

Če ne bi prišlo nič vmes, bi se ta napad moral posrečiti.

Uasif el Hajat je udaril v roko Aidu Cmarju. Potem mu je prerezal vezi in ga odvedel iz ječe. Za palačo so se kmalu zbrali najodličnejši Koptovi prijatelji. Pokazali so Beduinu stezo iz oaze proti Renfanhovemu grobu. Na robu oaze je že čakal plemeniti velblod puščavskega roparja. Poleg njih so bile še najboljše izmed živali, ki jih je bil Sodnik šele pred kratkim privedel iz Egipta, obložene z živežem in vodo. Tako je bil Aid Omar z vsem preskrbljen.

Seveda je bilo zdaj zanj najvažnejše, ali so njegovi tovariši še zmeraj tam, kjer jih je bil zapustil pred tednom dni. Drugače bi moral ostati brez pomoči sredi puščave. Morda so bili že drugi dan prepričani, da ga ne bo nazaj, in so se vrnili proti domu! Ali pa so ga celo mislili osvoboditi in šli po nepravni poti, ki jo je bil napravil Sodnik, med peščine, kjer so se izgubili in poginili!

(Dalje prihodnjič.)

Namesto da bi se pojavljali med narodom z oljno vejico miru, so izzivali mržnjo in bratski razdor. Na koncu govora je minister pravde g. dr. Kojić zatrdil, da vlada ne bo trpela nobenih zlorab položaja in vpliva duhovščine v državi. Zatem je govoril poslanec g. Voja Gjordjević o političnem položaju po volitvah in se bavil z ukrepi, ki bi jih bilo treba po njegovem mišljenju izdati proti opoziciji. Nikakor se ne sme dopustiti, da bi opozicija ovirala delo narodne skupščine. Rekel je, naj se opozicijski mandati razveljavijo, če opozicijski poslanci v zakonitem roku treh mesecev ne predložijo svojih poblastil in ne pridejo v skupščino. Poslanec g. dr. Fran Markić je govoril o nasilju opozicije. Prav tako je ostro grajal volilno postopanje opozicije v zetski banovini g. Sava Mikić. Včeraj se je verifikacijska razprava v narodni skupščini nadaljevala.

Po vesti iz Rima
se je italijansko-abesinski spor resno poostri.

Abesinski cesar je namreč razglasil, da se k Abesiniji priključi pokrajina Djinima, ki meji na italijanske kolonije. Djinima je bila še nedavno samostojna država, ki jo je pa Italija smatrala že bolj ali manj za svojo kolonijo. V Italiji so zelo ogorčeni nad tem korakom Abesinije. Italijanska vlada bo zaradi tega vložila oster protest v Londonu, ker so v Rimu prepričani, da Abesinija Djinime ni priključila na lastno pest, temveč v sporazumu z Anglijo. Ni izključeno, da bo Italija smatrala to za povod vojne, napovedi Abesiniji.

Dne 22. t. m. bo v Beogradu
posvetovanje stalnega sveta Male antante.

Zunanji ministri vseh treh držav Male antante bodo po vesti iz Prage na tem sestanku zavzeli stališče k političnim vprašanjem Srednje Evrope, katerih končna ureditev se je zavlekla zaradi tega, ker je Italija preveč zaposlena z Abesinijo. Z zanimanjem se pričakuje tudi poročilo češkoslovaškega zunanjega ministra gosp. dr. Beneša o njegovem potovanju v Moskvo. Praški politiki menijo, da je napočil čas, ko mora celotna Mala antanta urediti svoje razmerje do Sovjetske Rusije. Po sestanku bo, kakor trdi praška vest, eden izmed zunanjih ministrov Male antante potoval v Rim, da stopi v stike z Mussolinijem in uredi z njim še nerešena vprašanja med Italijo in državami Male antante, ko-

likor se nanašajo na razmere v Srednji Evropi. Avstrijsko uradno glasilo je objavilo v torek novi zakon o tujskem prometu s tujino. Iz določb zakona je razvidno,

da hoče Avstrija odvrniti svoje letoviščarje od jugoslovenskih letovišč in kopališč

ter jih napotiti v Italijo. Po vesti z Dunaja je že splošno opažati pritisk na državne nameščence, naj potujejo na počitnice v italijanska letovišča. Vrniti bo treba milo za drago.

Japonci ne dajo miru Kitajcem, zaradi česar nastaja nova nevarnost vojne na Kitajskem.

Te dni so namreč Japonci zahtevali, naj se številni vladni uradniki na severnem Kitajskem odpokličejo in nadomeste z uradniki, ki so bolj prijateljsko razpoloženi nasproti Japoncem. Kitajska vlada je odgovorila, da ne more sprejeti japonskih zahtev, ker bi to pomenilo, da prepuščajo te dežele Japoncem. Kitajski vrhovni ministrski svet se je odločil za odpor proti morebitnemu prodiranju Japoncev na kitajsko ozemlje. Obenem pa išče Kitajska tudi pomoč. Zlasti računa na pomoč Anglije, Francije in Amerike in morda tudi Sovjetske Rusije.

Iz Bukarešte poročajo, da se bodo v kratkem začela

pogajanja za sklenitev rusko-rumunske pogodbe o medsebojni pomoči.

Pogodba bi bila podobna, kakršno sta že sklenili z Rusijo Francija in Češkoslovaška.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na mariborskem sejmju so bile nastopne cene: prascem, 5 do 6 tednov starim, po 45 do 60 Din, 7 do 9 tednov po 80 do 90 Din, 3 do 4 mesece po 100 do 150 Din, 5 do 7 mesecev po 160 do 200 Din, 8 do 10 mesecev po 250 do 280 Din, leto starim po 350 do 500 Din. Kilogram žive teže so prodajali po 4 do 5 Din, mrtve pa po 7 do 9 Din.

VINO. Iz Vršca v Banatu poročajo, da so začele vinske cene spet popuščati, potem ko so se bile v maju zaradi škode po slani precej dvignile. To oslabi v vinskih cen pripisujejo delno okolnosti, da žganjarne ne kupujejo več cene-

nega vina za kuhanje vinskega žganja, temveč tvažajo v znatnih količinah ceneno grško suho grozdje in iz njega kuhajo ceneno vinsko žganje. Popuščanje cen pa ima svoj vzrok tudi v tem, da škoda po slani ni tako velika, kakor je bila prvotno ocenjena. Trta je znova pognala in se ugodno razvija, tako da letošnji pridelek v Vojvodini ne bo mnogo manjši, kakor je bil lanski. Trenutno se prodaja običajno belo vino po 1.80 do 2.50 Din, običajno rdeče vino po 2.10 do 2.60 Din, sortna vina pa po 3 do 4 Din za liter

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s pristoletno premijo 28.5%):

- 1 nizozemski goldinar za 29.58 do 29.72 Din;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 214.27 do 216.32 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.24 do 43.61 Din;
- 100 francoskih frankov za 287.75 do 289.18 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 182.12 do 183.22 Din;
- 100 italijanskih lir za 8.80 do 8.90 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.80 do 8.90 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 357 Din.

Sejmi

- 23. junija (samo za blago);
- 24. junija: Bohinjska Bistrica (samo za blago), Bučka, Črmošnjice, Drnovo, Guštanj, Konjice, Laško, Ljubno (samo za blago), Mirna, Podsreda, Razkrižje, Ribnica na Dolenjskem, Rovte pri Logatcu, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Škofja Loka (samo za blago), Višnja gora, Dobrovnik v Prekmurju, Litija, Nova cerkev, Tinsko;
- 25. junija: Šmartno pri Litiji;
- 27. junija: Beltinci, Kotoriba, Ponikva, Radeče pri Zidanem mostu, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Dole pri Litiji, Loka pri Zidanem mostu;
- 28. junija: Mozelj pri Kočevju;
- 29. junija: Čakovec, Mokronog;
- 30. junija: Mirna peč, Rakek, Spodnja Polskava, Sv. Peter (ljutomerski srez), Zagorje ob Savi.

Kratke vesti

= Za kmečke dolžnike. Po uredbi z dne 2. februarja leta 1933. je vrnjena zaščita kmetom-

Soteščan: 6

GRAJSKI VITEZ

(Povest iz davnine.)

«A nocoj si jo menda izkupil. Ali si srečal vruga?»

«Pomnil bom, kdaj sem jo iztaknil», je priznal z jecljajočim glasom.

«Pa ni bilo kaj hudega... Živ si še, kakor vidim...»

«Ampak nekaj let prej bom umrl...»

«Torej kaj je bilo?» Vitez je bil radoveden.

«Bilo je pred kako uro», je začel pripovedovati. «Spomnil sem se, da imam še nekaj opraviti na dvorišču. Pred seboj na zidu stolpa sem zapazil majhno belo kroglo. To je odsev kake luči, sem hitro pogodil. Svit je prihajal iz grobnice skozi okroglo okence.»

«Pa si zbežal, kajneda?»

«Ostal sem ko pribit na mestu. Svit je na mah ugasnil in se ni več pojavil.»

Urh se je med pripovedovanjem tiščal bolnikove postelje. Po telesu mu je gomazelo, kakor bi bil stal v mravljišču. Kolena so mu drgetala.

Vitezu se je zasmilil. Izkušal ga je pomiriti, češ da ima človek včasih bujno domišljijo.

Strežnik je trdil, da se ni mogel motiti. Vprašal je vratarja, ali še prižiga luč v grobnici, pa mu je dejal, da je to opustil že pred dnevi. Res je grobnica podnevi še odprta, toda vsak večer

jo zaklene z močnimi zapahi. Zaprt je tudi notranji vhod s hodnika.

«Naposled bo morda le kaj res...» je menil vitez in rekel glasno: «Urh, zakaj se nisi prepričal? Pogledat bi bil šel, saj bi te ne bil nihče ugriznil.»

«Seveda», ga je zavrnil. «Celo podnevi ne grem rad mimo grobnice, pa bi hodil ponoči...»

«Pa bi bil le videl, kaj je.»

«Kdo ve, kaj bi bil videl... Volar Matija je srečal ponoči človeka brez glave, ker je bil preveč radoveden...»

Vitez ga je začel osrčevati? «Urh, strahovi so prazni. Matija se laže ali pa se mu je sanjalo. Boj se edinole hudobnega človeka.»

Besedam prijaznega gospođa, kateremu je vse verjel in zaupal, pa strežnik ni ugovarjal. Čudežno mu je rasel pogum, kakršnega še ni bilo doslej v njegovem srcu. Prvič v življenju ga je bilo sram, ker se je dal tako hitro oplasiti.

Vitezu pa so se vsiljevale nove slutnje. Spomnil se je grajske nečakinje. Toda kaj naj bi iskala ponoči tam doli med mrliči? Ženske so navadno plašljive, ker verujejo v duhove. Ne, Edita ni bila tam. Toliko poguma ji ne more pripisovati. In če je naposled le imela kako važno opravilo, tedaj ni bila sama. Spremljal pa je ni nihče drugi kakor grajski padar.

Mladenič je sklepal in premišljal. Vsaka misel mu je prinesla novo slutnjo. Ali je bila sploh Edita? Kje bi našel človeka, ki bi mu pravilno

pojasnil vso zadevo? Urh je zanesljiv; ima pa edino napako, da verjame v vraže.

Domnevanje mladega viteza je bilo čedalje bolj živahno. V duhu je pregledal grobnico in krste — po vrsti, kakor so bile položene. Nekdaj je bila navada, da so pokopavali mrliče z dragocenimi okraski. Pa tudi to se je že zgodilo, da so jih ponoči oplenili roparji in odnesli nakitje.

Misli, ki so zaman obletavale roparske brloge, so se nenadno spet vrnil. Mlada, zapeljiva nečakinja je ponovno stala pred vitezom s povešenim obrazom kakor takrat, ko mu je govorila o bolezni njegove zaročenke. Nekam čudno mu je zvenela njena beseda o pripombi h graščakovim oporoki. Zakaj mu je navedla ta odstavek prav zdaj, ko je Albina nevarno obolela? Moti se, ako meni, da ga bo s tem tolažila.

«Urh!» je poklical služabnika, ki je sedel zamišljen v kotu. «Kakšna je torej bolezen moje zaročenke? Edita mi je prinesla zelo slabo poročilo...»

«Tako hudo še ni», je odvrnil počasi. Zavedel se je, da ne more služiti dvema gospođoma.

«Povej mi, kdaj si bil zadnjič v njeni sobi.»

«Vsak dan jo vidim, ko pometam po hodniku.»

«Ali si opazil kako posebno izpremembo?»

«Nobene», je poudaril. «Bodite brez skrbi zaradi njene bolezni.»

«Kakšno je njeno vedenje? Ali nisi morda opazil znakov živčnih napadov?»

«Nisem. Ne vznemirjajte se zaradi tega.»

«Torej so me napačno obvestili...»

dolžnikom, ki so jo izgubili zavoljo tega, ker niso izvršili zamenjave menic bankam kot svojim upnicam, pod pogojem, da izvrše to zamenjavo do 15. aprila letos. Zaradi gospodarske stiske in oddaljenosti od mest in po prizadevanju upnikov je vlada odredila, da se podaljša rok za to zamenjavo menic do 1. septembra letos.

= Prepovedan uvoz. Minister za trgovino in industrijo je z odlokom prepovedal uvoz prirodnega satovja. Prav tako je z odlokom ministra za trgovino in industrijo prepovedan uvoz lovskih bakrenih ali medenih patron 5,45 mm in bakrenih ali medenih patron z okvirom 6,45 mm, alarmnih pušic, pištol, rudarskih pušic št. 6 vseh vrst. Tudi je prepovedano uvažanje čebel razen s posebnim dovoljenjem kmetijskega ministristva.

= Sadna letina bo še primerna. Po hudi slani v začetku maja se je povsod govorilo, da je uničen ves sadni pridelek. Vendar se zdaj kaže, da ni tako hudo, ker pozna jabolka dobro kažejo. Zlasti kanadka, mošanček, šampanjska renata in boskopski kosmač bodo lepo obrodili, če ne bo drugih nesreč. Pravkar se vrše pogajanja naše države z Nemčijo zaradi carin na sadje. Upati je, da bodo pogoji za nas tudi letos prav ugodni in pravočasni. Gori omenjene vrste jabolk so pa prav tiste, ki grédo najbolje v denar. Zato tudi lahko pričakujemo zanje prav lepe vsote iz tujine, zlasti iz Nemčije. Orehov pa skoro ne bo nič. Malo bo tudi češpelj in hrušk. V višjih legah bo nekaj češenj, v nižjih pa zelo malo. Pri jabolkih so pač pozeble tiste vrste, ki zgodaj cveto. Zato bo prav malo zgodnjih jabolk. Trta je pozebla na nižjih legah, višje lege pa kažejo dobro. Tudi trte, ki so pozeble, so se precej popravile. Potrebno bi bilo, da najbolj oškodovani vinogradniki dobe galico zastonj ali pa vsaj na poznejše plačilo.

DOPISI

VELIKA NEDELJA. Šolska mladina pri Veliki Nedelji dobi nov prapor Jadranske straže. Razvitje bo v nedeljo 23. t. m. dopoldne. Popoldne bo proslava 40letnice narodne šole. Spored bo pester: nagovori, petje, deklamacije, telovadba. Vabljeni! Za oddaljene je ugodna železniška zveza.

Urh ni maral ničesar dodati. Proti nečakinji še ni smel nastopiti. Odkar je umrl Otmar, ima ošabnica vso oblast na Rovišju. Gorje mu, ako bi se ji zameril.

Viktor je zaslutil temno ozadje. Toda s strežnikom še ni kazalo o tem govoriti. Prodreti mora še globlje in zadevo natanko preučiti. Urha si je izbral za pomočnika. Takoj ga je vprašal, ali bi mu hotel storiti neko uslugo.

«Za vas grem v smrt», mu je bil pripravljen ugoditi.

«Svit, ki si ga videl odsevati iz grobnice, je moral nekaj pomeniti. Želim, da mi preskrbiš pojasnilo. Ne verjemi pa, da ima svit kako zvezo z duhovi. Bodi pogumen in previden pri opazovanju. Ne boj se nikogar in molči o tem, kar ti je naročeno.»

Urh, ki se je pravkar pogumno trkal na prsi, je bil spet poprejšnji bojzljivec. «Hudirja, zdaj gre za res!» se je popraskal za ušesom. V duhu je pogledal v grobnico, kjer so se mu prikazali obrazi davnih prednikov, kakršni so naslikani po grajskih sobanah. «Čemu nas dramiš v večnem spanju?» so se mu strahovito račili. Graščak Otmar mu je zapretel s prstom.

«Kaj bo, kadar pojde za res?» se je tresel ob misli, kako bo moral stopiti ponoči prav k oknu in pogledati v grobnico. Kesal se je, zakaj je vitez sploh kaj omenil. Zdaj mu ne preostane drugo, kakor vztrajati, naj se zgodi karkoli. Pa tudi če ga stane življenje.

DOMAČE NOVOSTI

* Bolgarski železničarji v Ljubljani. V torek dopoldne je na potovanju po Jugoslaviji prispelo v Ljubljano 64 bolgarskih železničarjev. Bratski gostje so bili na postaji izredno pristrčno sprejeti. Sprejema so se udeležili poleg množice Ljubljancov številni zastopniki našega javnega življenja. V teku dneva so si Bolgari ogledali Ljubljano, v sredo pa so se napotili na Gorenjsko.

* Lep sprejem slovenskih gostov iz Amerike. Dne 14. t. m. je sprejela Ljubljana naše Američane, ki so po dolgih letih odsotnosti, nekateri pa sploh prvič stopili na svoja domača tla. Ljubljana in z njo vsa domovina jih je sprejela pristrčno in jim pokazala vso ljubezen, ki jo veže z njimi, ko si iščejo kruha v tujini. Ameriški izletniki, 30 po številu, so prispeli z vlakom preko Jesenic. Parnik «Normandie», s katerim so se pripeljali v Evropo, je najmodernejši francoski prekomornik. Naši Američani, po večini iz Clevelanda, so se vkrkali na parnik v New Yorku 7. junija in so že po štirih dneh potovanja prispeli v francosko pristanišče Le Havre. Vožnja iz New Yorka do Ljubljane je trajala samo sedem dni. V Ljubljani pričakujemo letos še nekaj obiskov naših Američanov. Že v teku tega meseca, in sicer 24. in 28., bosta prispeli spet dve skupini

* 65letnica ptujske gasilske čete. V tekočem letu bo slavila najstarejša gasilska četa v naši banovini, to je ptujska, 65letnico ustanovitve. Od ustanoviteljev živi še sedanji častni načelnik Ivan Steudte, ki je prevzel vodstvo ptujskega gasilskega društva v letu 1889. In ga je smotno vodil, da se je kmalu razvilo do dobro opremljenega gasilskega društva.

* Na Mačkovi listi v gornjegrajskem srezu izvoljeni poslanec pojde v Beograd. Kakor je znano, je pripadel poslanski mandat v gornjegrajskem okraju kandidatu na Mačkovi listi gosp. Rudolfu Pevcu. Na Mačkovi listi izvoljeni poslanci so na svojem sestanku v Zagrebu z večino glasov sklenili, kakor so poročali listi, da ne poj-

dejo v narodno skupščino. Nekateri Mačkovi poslanci, zlasti oni, ki se ne štejejo med tesnejše pristaše dr. Mačka, pa s tem sklepom niso zadovoljni. Tako se je, kakor poročajo iz Mozirja, tudi g. Rudolf Pevce odločil odpotovati v Beograd in izročiti narodni skupščini svoje pooblastilo. Obenem bo v narodni skupščini podal posebno izjavo, v kateri bo navedel razloge, ki so ga napotili, da se ne ravna po zaključkih drugih poslanskih tovarišev z Mačkove liste.

* Pocenitev piva hoče izvesti v dunavski banovini Združenje gostilničarjev za apatinski srez. To združenje je te dni na zborovanju sklenilo ustanoviti zadružno pivovarno in tvornico ledu za vso dunavsko banovino. Zadružnikom se namreč nudi ugodna prilika odkupa apatinske pivovarne pod zelo ugodnimi pogoji. Združeni gostilničarji računajo, da bi zadružna pivovarna v lastni režiji prodajala hektoliter piva po 340 dinarjev.

* Predlog obvezne civilne poroke. Vrhovno vodstvo nemške evangeljske cerkve v Jugoslaviji je imelo v Beogradu redno zborovanje pod vodstvom cerkvenega poglavarja škofa dr. Poppa. V spomenici, ki je bila predložena na odločujoče mesto, je tudi predlog, naj bi se uvedla obvezno za vsa veroizpovedanja civilna poroka.

* Skrivnost solnih rudnikov. Srednjeveški srbski vladarji niso imeli med svojimi državljani ljudi, ki bi se razumeli na rudarstvo. Zato so dobili rudarje iz Saksonske. Ti Saksonci, ki so jih Srbi imenovali Sase, so potem kopali zlato, srebro in druge rude, ki jih je bilo in jih je še danes polno zlasti hribovje v vzhodnem delu bivše Srbije tja proti bolgarski strani. Na Osovoškem hribovju so še danes vasi, ki po svojih imenih in po tipu prebivalstva pričajo o nekdanjih saksonskih rudarjih. Ena vas se celo imenuje Sasa. Pod Turki je delo v rudnikih zaspalo. Saksonci so se zlijz z domačim prebivalstvom ter so prevzeli njega jezik in navade. Niso pa pozabili rudnikov, v katerih so v 13. in 14. stoletju kopali njihovi pradedje. Rudniki so postali rodbinska skrivnost. Nihče še ni nikdar videl človeka iz teh vasi, ki bi kje kupoval sol. Prebivalstvo pa vendarle uživa osoljeno hrano in ima vedno dovolj soli tudi za živino. Vaščani vedo za stari solni rudnik in ga izkoriščajo samo za svoje potrebe.

* Starokatoliško cerkev bodo gradili v Zagrebu. V nedeljo se je vršil v Zagrebu zbor starokatoliške cerkve, na katerem se je zbralo 92 odposlancev župnij in organizacij. Zbor je raz-

Tolažilo ga je še edino upanje, da se svit iz grobnice ne bo več pojavil. Tedaj mu ne bo treba hoditi v nevarnost. V ta namen je napravil nekaj pobožnih vzdihov, da bi duše grajskih prednikov vendar že našle mir na onem svetu.

Njegova molitev pa ni bila uslišana. Ko je tretjo noč pogledal skozi okno na dvorišče, je spet zapazil ono svetlo kroglo na zidu stolpa. Iz grobnice pa se je belila v temi bela črta — odsev skrivnostne svetlobe.

«Križ božji! Če poginem, me ni škoda.» Urh se je prekrizal ter se spustil navzdol po stopnicah. Bilo mu je, kakor bi bil padal v globoko brezno.

Po prostornem grajskem dvorišču je vladala skrivnostna polnočna tišina. Nikjer ni bilo čuti kakega premikanja ali ropotanja. Celo mogočne lipe zunaj obzidja si niso šepetale zgodbic o minilih časih.

Urh se je plazil oprezno ob zidu proti kraju, odkoder je prihajala svetloba. Čul ni niti svojih korakov. Čim bliže je bil grobnici, tem bolj so se mu ježili lasje in mrzel znoj mu je oblival čelo.

Okno, zavarovano z železjem, je bilo pri tleh; Urh se je moral skloniti na kolena. V obraz mu je šinil svit iz odprte celice. Slišal je tihe stopinje in po hodniku mimo grobnice se je potegnila dolga senca. Nato je ugasnila svetloba; razid na stolpu je izginila bela krogla.

Vitez je še tisto noč prejel obvestilo, kako je Urh izvršil njegovo naročilo. Silno se mu je prikupil. Kar objel bi ga bil najrajši od veselja, toda

ni se še mogel toliko gibati, da bi bil razprostrl roke.

«No, ali te ni sam bognasvaruj? Vidiš, da te ni shranil za zajtrk ali za kosilo.» Vitez je bil jako dobre volje. Urh ne bo pretiraval; povedal mu bo čisto resnico.

Služabnik se je rogala samemu sebi: «Nič hudega ni bilo. Zdaj se ne bojim nikogar več na svetu. Kdo pa je vedel, da so strahovi tako pohlevni.»

«Prav, da si se prepričal. Samemu sebi vsakdo najbolj verjame.»

«Ali menite, da ni bilo nič? Videl sem človeka...»

«Kaj praviš?» Vitez ni mogel počakati, da bi bil strežnik povedal do konca.

«Človeka sem videl — srednje postave in drobnega obraza. Ako se ne motim, vam je bil celo nekoliko podoben...»

«Meni?» je zategnil osuplo. «Pa bi ga bil le natanko pogledal...»

«Ni bilo mogoče. Ko sem zapazil njegovo senco, je ugasnila svetloba...»

«Kakšna svetloba?» Vitez je bil nestrpno radoveden. Urh mu je komaj sproti odgovarjal.

«Luč iz celice zraven grobnice...»

«Kakšen je bil oni neznanec?» je vprašal vitez.

«Ali si že videl na Rovišju takega človeka?»

«Nisem. V vsej okolici ni enakega obraza...»

«Praviš, da je podoben meni...»

pravljali o raznih cerkvenih zadevah in sprejel predlog, da se v Zagrebu zgradi starokatoliška cerkev.

* **Smrtna nesreča 16letne deklice.** Na binkoštni ponedeljek je v Brežniku pod Sveto goro 22-letni sin posestnika Ivana Osolnika po nesreči ustrelil 16letno posestnikovo hčerko Minko Gradiškovo. Nesrečni fant si je hotel v obupu končati življenje, pa so domači to preprečili. Pokojna Minka je bila pridno dekle, saj je kljub svoji mladosti opravljala že vsa kmečka dela pri hiši. Bodi ji ohranjen blag spomin!

* **Naplavljeno deško truplo.** V Vurmatu je naplavila Drava truplo 7 do 8 let starega dečka rumenih las, oblečenega v raztrgano srajco. Ker ni bilo na truplu nikakršnih znakov nasilne smrti, se domneva, da je otrok utonil po nesrečnem naključju.

* **Požar pri Ptujju.** Nedavno ponoči je nastal ogenj pri posestniku Bezjaku Jakobu v Šturmovcih pri Sv. Vidu pri Ptujju. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje, sestoječe iz štirih delov. V zgradbi je zgorelo mnogo slame in sena, več voz, 40 kokoši, trije prašiči, gospodarsko orodje in 12 voz drv. Lastnik je bil zavarovan samo za polovično vrednost. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen iz maščevanja.

* **Jezdec med dvema avtomobiloma.** Predzadnji nedeljo popoldne je jahal po banovinski cesti proti Radencam Feliks pl. Perko. Vračal se je proti domu na Račkem vrhu. Na cesti pa sta privozila drug nasproti drugemu dva avta, ki sta se izognila drug drugemu tako, da sta imela Perka v sredi. Konj se je vozil ustrašil, se povzpela na zadnji nogi in skočil s prednjima nogama na avto. Perko je padel s konja tako nesrečno, da je dobil občutne poškodbe na glavi, konja pa je ubilo. Perko je bil prepeljan v bolnišnico v Murski Soboti.

* **Huda požarna nesreča.** V gospodarskem poslopiju posestnika Žnuderla v Črešnjecih pri Gornji Radgoni je iz neznanih vzrokov jelo goriti. Ker je zaradi precejšnje suše vse izsušeno, je ogenj močno vzplamtel in prešel na hišo. Obe zgradbi sta zgoreli do tal. Na kraj nesreče so prispeli gasilci iz Gornje Radgone, Radencev in Orehovcev. Pri požaru je dobila Žnuderlova stara mati hude opekline na rokah.

* **V smrt.** Na Zaloški cesti v Ljubljani si je s strelom pretrgal nit življenja 25letni posestnikov sin Martin Blas. Mladenič je prosil za službo v tobačni tvornici, pa je ni dobil. To ga je spravilo

v obup zlasti še zaradi tega, ker je njegovo dekle stavilo državno službo za pogoj, da ga vzame.

* **Smrtna nesreča v kotredeškem rovu.** Pri zadavi jaška v kotredeškem rovu so bili v torek zaposleni 33letni Jože Prašnikar in še dva tovariša. Pa je padel na oder težak kamen in oder se je porušil. Prašnikar je strmoglavil 80 metrov globoko in obležal mrtev. Strašna nesreča je globoko užalostila vse rudarje. Pokojnik zapušča žalujočo ženo, ki so ji prinesli mrtvega moža v stanovanje prav v času, ko bi se moral po narpornem delu vrniti k počitku.

* **Požar v Riglju pri Kočevju.** Na binkoštni ponedeljek ponoči je nastal požar v gospodarskem poslopiju posestnika Franca Wittreicha v Riglju. Zgradba je pogorela do tal obenem z orodjem. Škoda je le delno krita z zavarovalnino. K sreči je veter pihal z nasprotne strani, sicer bi lahko zgorela vsa vasica. Domneva se, da je bil ogenj podtaknjen iz maščevanja. Orožniki so uvedli preiskavo.

* **Požarna nesreča.** Pretekli petek dopoldne je začelo goriti gospodarsko poslopje Alojzija Fleisingerja v Spodnjih Ivanjih pri Gornji Radgoni. Na pomoč so prišli gasilci iz Gornje Radgone, Orehovcev, Stanešincev, Očeslavcev in Kapele. Uspelo jim je omejiti požar, da ni prešel na hišo. Poslopje je bilo zavarovano, vendar je Fleisingerjeva družina prizadeta, ker je bil dan poprej pokopan gospodar Alojzij Fleisinger.

* **Izginila je.** Predzadnji torek je šla od doma 37letna Marija Ozvaltičeva, stanujoča v Zagati v Mariboru, in zapustila pismo, v katerem sporoča svojcem, naj teden dni potem, ko jo bodo našli in pokopali, odpro njene kovčge in naj si razdele, kar je zapustila. Njeni sorodniki so prepričani, da je šla v smrt, ker je bila zadnje čase silno potrta.

* **Smrt zaradi zastrupljenja krvi.** Lipnico je pretresla vest o nenadni smrti 12letne Anice Šparovčeve, hčerke posestnika in stavbnika. Pred nekaj dnevi se je deklica sukala okrog domače žage in je stopila na majhno treščico, ki se ji je zadrila v palec. Deklica se za rano ni mnogo brigala, kar pa se je maščevalo. Nastalo je zastrupljenje in vsa zdravniška pomoč je bila zaman. Na binkoštni ponedeljek je po kratkem trpljenju umrla. Pokojna Anica je bila za svoja leta izredno razvita, v šoli pa med najpridnejšimi učenkami.

* **Zrtev vročine.** V sredo zvečer je šel iz Rače v službo železničar Dioniz Podlesnik, usluž-

ben v kurilnici na Zidanem mostu. Mož je stanoval na desnem bregu Save, kjer ima majhno kmetijo. Stopil je v čoln, da se prepelje na drugo stran. Sredi reke pa mu je najbrže zaradi vročine postalo slabo, padel je v vodo in utonil.

* **V rudniku ga je podsulo.** V nedeljo se je ponesrečil v premogovniku v Zabukovici 27letni rudar Karel Norberger od Sv. Pankraca pri Grižah. Podsula ga je plast premoga in mu zmečkala desno nogo. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

* **Orožnik utonil v Savi.** Iz Zagreba je prišla vest, da je v Savi v nedeljo utonil orožnik Anton Križnar iz Bevk pri Vrhniku.

* **Sava je odnesla voznika, konja in voz.** V soboto se je v Radovljici na Savi pripetila huda nesreča. 26letni posestnikov sin Berce Janko se je peljal z vozom po glino, ki jo posebno zdaj, ko voda ni visoka, radi odvažajo. Pri Savi pa se je moral konj nenadno splašiti, da je zdvijal naravnost v deročo Savo, ki ga je z vozom in voznikom vred zajela in odnesla. Fanta in konja so zastoj iskali vse popoldne vzdolž Save. Verjetno je, da ga je voda odnesla še mimo Otoč. Berce Janko je bil splošno priljubljen. — Užaloščen družini naše iskreno sožalje.

* **Smrtna nesreča na žagi.** V Volavčih pri Srebrničih pri Novem mestu se je zgodila huda nesreča. 77letni Janež Golob je na sinovi žagi pomagal pri skladanju hlobov. Naenkrat pa se je en hlob prevrnil z voza in podrl Goloba na tla. Hlob mu je padel na noge in mu obe nogi zmečkalo. Hudo ponesrečenega starčka so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer so mu morali obe nogi odrezati. Ubogi starček, ki je trpel hude bolečine, je za hudimi poškodbami umrl.

* **Domačija jim je zgorela.** Na neznan način je nastal v eni izmed zadnjih noči požar na gospodarskem poslopiju Filipa Oniča v Laporju. Ogenj se je razširil hitro tudi na hišo. Domači so se prebudili šele, ko jim je že gorela streha nad glavo. Zato jim je tudi pogorelo vse in so mogli rešiti samo nekaj živine. V goreči sobi je ostal petletni sinček Franc. Šele v zadnjem trenutku so se spomnili in ga je oče skozi okno potegnil iz goreče hiše. Zavarovalnina je le delno poravnala škodo.

* **Požar v Račah.** Na nepojasnen način je nastal požar na gospodarskem poslopiju posestnika in mlinarja Josipa Mahoriča v Račah. Zgorela je tudi hiša. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

«Mislim sem celo, da ste bili vi...» je potrdil plaho. Bal se je, da bi se vitezu ne zameril zaradi tega.

«Hm.» Vitez se je nato zamislil. «In svit je tedaj ugasnil? Neznanez te je nedvomno zapazil... Storitni ni mogel druega kakor to, da se je skrivil v temo.»

«Najbrž me je zagledal takrat, ko sem počenil k oknu. Druge neprevidnosti nisem napravil.»

«Urh, ali si obvestil stražo?» je zaskrbelo viteza.

«Rekli ste mi, naj molčim. Sploh pa na Rovišju nimamo straže, razen biričev, ki nadzorujejo delavce in tlačane. Ti so nastanjenja na grajski pristavi.»

«Ali si se o tem s kom kaj razgovarjal?»

«Z nikomer. Niti vratarju nisem omenil.»

Vitez ga je pohvalil. «Morda ni prav, da čakamo, ne da bi kaj ukrenili. Ne smemo pa se tudi prenačiti, ker bi si s tem pokvarili uspehe. Najbrž bom že čez nekaj dni toliko pri moči, da bom sam prijel za vajeti. Ti boš podpiral moje delo.»

Strežnik je bil ponosen na zaupanje, prejeto v plačilo za trud in strah, ki ga je prebil ponoči ob svitu iz grobnice. Ali je vredno njegovo delo, tolikega priznanja? Še več je bil pripravjen storiti, da bo zaslužil vitezovo pohvalo. Prosil ga je, naj mu dá potrebna navodila.

Viktor mu je namignil prav zaupno: «Na Rovišju ni vse tako, kakor bi moralo biti. Vedenje nečakinje Edite ni pristno, marveč ponarejeno.

Padar Kozma ni odkritega značaja. Mož je zvit in potuhnen.»

Urh je hotel nekaj izpregovoriti, a se je premislil. Tega, kar je izvohal, bi zdaj še ne mogel dokazati. Padar in Edita imata nekaj privržencev, ki se ne bojijo krivega pričevanja. In pri uporabljanju sredstev nista izbirična.

«V takem ozračju mora živeti Albina, moja draga zaročenka», je vzdihnil vitez. «Ni čudno, da je sirota tako nevarno zbolela.»

«Bodite brez skrbi zastran njene boleznii», je Urh ponovil prepričevalno.

«Pazi, a bodi oprezen!» mu je naročil vitez. «Opazuj Edito, a tako, da ne bo vedela, kdo jo zasleduje. Važno je, kaj se godi v grobnici ponoči. In za padarjem hodi oprezno!»

Strežnik ga je razumel, čeprav mu vitez ni še vsega razložil. Znano mu je bilo marsikaj, o čemer se mladeniču ni sanjalo. Ali je prav, ker mu prikriva reči, ki se tičejo njegove neveste? Ne more mu še zaupati zadeve, ki bi ga tako globoko užalostila. Vitez ne sme izvedeti, kdo je že večkrat zaporedno izpraznil njegovi zaročenki zastrupljeno čašo ter jo napolnil s čisto studenčnico. Izvedel pa bo, ko bo toliko okreval, da bo mogel odločno nastopiti.

6. Opazovalec.

Obokani grajski hodniki so bili mračni celo pri belem dnevu. Skozi majhna omrežena okna ni prihajalo dovolj svetlobe. Temna je bila tudi

veža v pritličju graščine, kadar so zaprli vrata na dvorišče. Niso bili redki prostori, kamor ni nikdar posijalo solnce.

Urhu je bil znan na Rovišju vsak kotiček; vedel je, kam se mora stisniti, kadar se je treba komu prikriti. Mož je bil na videz okoren, toda če je bila sila, se je kar zasukal in izginil v svoje skrivališče.

Na vsakem hodniku si je izbral tudi varno opazovališče. Tak prostor je našel blizu sobe, kjer je prebivala Edita. Tamkaj se je dalo izvrstno opazovati. Temen kot je bil na drugi strani hodnika.

Edita je hodila pozno počivat. Vstajala pa je šele tedaj, ko je bilo solnce že visoko nad gorami. Služabnik Urh ji je pospravljaj sobo. Vsaka reč je morala biti na svojem mestu. Nihče drugi je ni znal zadovoljiti.

Dokler je bila doma, tako dolgo se Urh ni smel lotiti dela. Začeti je moral šele tedaj, ko je bila soba prazna. To je bilo navadno proti večeru; takrat je nečakinja odšla na izprehod ali pa k delavcem na pristavo.

Tisto popoldne je Edita prav zgodaj zapustila sobo. V vratih je pustila ključ v znamenje, da Urh lahko začne svoje delo. Kadar ni bilo ključa, tedaj so bila vrata zaklenjena in pospravljanje je moralo počakati do večera.

(Dalje prihodnjic)

Kdor oglašuje, ta napreduje!

* **Nezgodna s smrtnim izidom.** Sedemletni Martin Predikaka, posestnikov sin iz Cirkovc, se je pred kratkim zbledel z žebliem in rano zane-maril. Zato je nastalo zastrupljenje krvi. Spravili so ga v bolnišnico, vendar je bilo že prepozno in je fantek umrl.

* **Strašen zločin v Prezidu pri Čabru.** Pred 12 leti se je vrnil domov v Prezid iz Amerike 66letni posestnik vdovec Murn in se doma oženil s komaj 20letno mladenko. Razumljivo, da to ni mogel biti srečen zakon. V hiši sta stanovali še njegovi hčerki, 25letna Marija in 30letna Karolina, omoženka Žagarjeva, vdova in mati dveh otrok, 4letnega Lojzka in osemmesečne Ivke. V hiši niso trpeli pomanjkanja. Murnu je njegova mlada žena po dobrem letu pobegnila. To ga je vedno bolj žalostilo in v noči na prejšnji četrtek je stari Murn v trenutni duševni zmedenosti pograbil v kuhinji sekuro in se tiho splazil v Karolinino sobo. Tu je pobil najprej vnučka Lojzka, ki je ležal v postelji, in malo Ivko v zibki, nato pa je navalil še na Karolino in jo s sekuro trikrat udaril po glavi. Iz sosedne sobe je na ženine krike pritekla vsa preplašena njena sestra Marija in videla staroga Murna, kako je stal s sekuro ob steni in izkušal tudi po njej zamahniti. Pobegnila je skozi vrata in poklicala sosede, ki so bili priče strašne žaloigre. Oba otroka sta imela prebiti lobanji, Karolina pa je bila vsa v krvi. Murn je odšel v hlev in se tam obesil.

* **Razbojnik Urbanč prilet.** V soboto zjutraj okoli 2. ure so aretirali že dolgo iskanega razbojnika Urbanča. Že nekaj dni se je Urbanč potikal po okolici Mirne peči. Bil je stalen gost ciganskih družin, ki domujejo v Kačji ridi. Prav to je bilo zanj usodno. Poglavar Brajdičev je menda glede na lastno varnost odhitel na orožniško postajo v Mirni peči ter javil komandirju Valenčiču, kdo je njih gost. Komandir je takoj odredil vse potrebno. Poklical je z bližnje postaje pomoč in zelo dobro nastavil past. Dobil je človeka, ki se je preoblekel v kmeta, ki bi se naj delal prodajalca puške. Odkar je namreč Urbanč prišel ob svoje orožje, je hrepenel po novem. Izrazil je to tudi ciganu in ga nagovarjal, da poižve kje za kako karabinko. To je izrabil komandir Valenčič. Poslal je nekega moža pod kozolec blizu Mirne peči, ki naj preoblečen kot kmet proda Urbanču puško. Cigan pa je opravil vlogo posrednika. In izvabili so ga. Kmalu po polnoči so zasedli orožniki tamošnje okolice, komandir pa se je skril s še enim orožnikom za deske, ki so bile prislone pod kozolcem. Okrog 2. ure zjutraj je cigan poslal Urbanča h kozolecu, češ, «kmet že čaka». Ničesar hudega sluteči Urbanč je zalezal v past in se začel z dozdevnim kmetom pogajati. Kupčija za puško je bila sklenjena, tedaj pa je Urbanča nenkrat zgrabil dozdevni kmet. Začela se je ljuta borba, v katero so posegli pripravljene orožniki in Urbanča trdno uklenili. Najprej so ga spravili na orožniško postajo v Mirni peči, nato pa v vlakom odvedli v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

* **Nevaren postopač.** Te dni se je v neki vasi v velenjski okolici zgodil podnevi drzen zločin. Neka kmečka gospodinja je dopoldne začula sumljive korake na podstrešju svoje hišice. Stopila je gledat in v podstrešni shrambi našla neznanega, blizu 24 let starega, čedno oblečenega mladeniča, kako je brskal med raznovrstno šaro, ki je bila spravljena tam. Neznanec ni bil ob njenem prihodu niti malo v zadregi. Napravil se je mutastega in je ženo s povzdignjenimi rokami zaprosil, naj mu da malo jesti. Gospodinja ga je z gibom roke povabila, naj stopi za njo v izbo. Na stopnicah pa se je tujec na lepem vrgel na ženo, ji zamašil usta, jo z vso silo udaril po glavi, jo zavlekel v kuhinjo, ji z vrvjo zvezal roke na hrbtu, ji grozil z velikim nožem in prebrskal vse omare in shrambe za plenom. Pri iskanju pa ni imel mnogo sreče, iztaknil je vsega skupaj komaj dinar gotovine. Očitno razjarjen nad tako pičlim uspehom je razbojnik na koncu vrgel žensko na posteljo in ji storil silo. Zdaj poižvedujejo orožniki za njim.

* **Huda kazen za ugrabljenje otroka.** Na zatožni klopi pred malim kazenskim senatom v Mariboru je sedelo pet obtožencev, ki jih je državni tožilec obtožil, da so lani v decembru dogovorno odvedli leto starega nezakonskega Branka Krepisa nezakonski materi Matildi Krepsovi na Špičniku. Ugrabljenja so bili obtoženi 35letni delavec Ivan Klarič, ki je bil oče nezakonskega otroka, nadalje njegov brat Štefan in trije tovariši delavec Franc Borko in posestnikova sinova Gaspar Rosini in Alojzij Šrajner. Vseh pet se je usodnega dne napotilo na dom nezakonske matere Matilde Krepsove. Ker ni bilo matere doma, so pod neko namišljeno pretvezo prišli v stanovanje in odnesli leto starega nebogljenčka na dom nezakonskega očeta Ivana Klariča. Mimo tega pa jih je državni tožilec tudi dolžil, da so poizkušali ponarejati kovance. Tega greha je bil osumljen zlasti Ivanov brat Štefan, ki je po poklicu kovač. Mali senat je spoznal vseh pet obtožencev v obeh primerih za krive in je obsodil Ivana Klariča in njegovega brata Štefana na leto in sedem dni težke ječe. Franca Borka, Gašperja Rosino in Alojzija Šrajnerja pa vsakega na sedem dni zopora, pogojno na tri leta.

* **Beg iz kaznilnice.** Iz mariborske moške kaznilnice je pobegnil 20letni kaznjenelec France Potočnik s Ptujске gore. Potočnik je bil obsojen na šest mesecev zopora zaradi hude telesne poškodbe. — Iz kaznilnice ljubljanskega okrožnega sodišča pa je ušel vlomilec in tat Jože Bradeško, ki je odsedel dveletno kazen. Doma je Polhovem gradu.

* **Sumljivi nakupovalci hranilnih knjižic.** Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je neznanec izvalil hranilno knjižico v večjo vsoto in zatrdil, da se drugi dan vrne z gotovino, pa ni bilo drugi dan ne knjižice ne gotovine. V Dolgošah na Dravskem polju je prišel visok neznanec, približno 50 let star, v sivi obleki in v avtomobilu ter zahteval hranilne knjižice. Pri tem je še zatrjeval, da bo lastnikom hranilnih knjižic dal vsaj nekaj, medtem ko iz hranilnic sami ne bi dobili nikdar ničesar. Ako ni dobil knjižic na lep način, je znal nastopati tudi osorno. V Rošpohu pri Mariboru se je pojavil tujec pod imenom Davorina Trstenjaka in povpraševal po hranilnih knjižicah. Res jih je dobil ter je nakup tudi potrdil z blagajniškimi izkazom. Na teh izkazih pa je pisava zelo nerazločna. Policija, orožniške postaje in tudi denarni zavodi imajo polno takšnih in podobnih prijav. Zato ponovno opozarjamo lastnike hranilnih knjižic, naj bodo pri prodaji skrajno previdni. Oblastva naj še strože nadzoruje trgovanje s hranilnimi knjižicami.

* **Zločin na Bogenšperku** se je obravnaval v torek pred malim senatom v Ljubljani. 17letni Leopold Zupančič je bil zaradi poizkusa umora v gradu Bogenšperku bivajoče gospodinje Marije Tomažinove in poizkušenega požiga obsojen v tajni obravnavi na pet let in šest mesecev robije.

* **Z desko mu je zdrobil lobanjo.** V soboto je 56letnega posestnika Martina Kralja iz Preserij pri Braslovčah napadel neki možak in ga udaril s tako silo z desko po glavi, da mu je zdrobil lobanjo. Kralja so globoko nezavestnega prepekljali v celjsko bolnišnico. Poškodovanec je menda že preminil.

* **Aretacije zaradi umora pri Domžalah.** O umoru 57letne preužitkarice Marije Penkove v Podrečju smo že zadnjič poročali. Domžalski orožniki so bili pod vodstvom komandirja Skoka od binkoštnega ponedeljka zvečer, ko je bilo najdeno truplo umorjenke v Rači v neposredni bližini Podrečja neprestano na nogah. Zadnje dni so izvršili več aretacij. V Podrečju so aretirali predvsem gospodarja hiše, ki je imela pokojnica na njej preužitek, 27letnega mizarja Franceta Hribarjeva, njegovo 23letno ženo Pepco, rojeno Dolničarjevo, in 31letno bivšo tvorniško delavko Angelo Gabrščkovo, ki je stanovala s svojima dvema otrokoma v majhni podstrešni sobi pri nji. Gabrščkova je živela v ljubavnem razmerju z možem svoje sestre, 36letnim klobučarskim

pomočnikom Janezom Pircem, ki je po rodu z Goričice pri lhanu in stanuje s svojo družino — v zakonu se mu je rodilo šest otrok, z Gabrščkovo pa ima dva — v Hudem pri Radomljah. Razen Pirca, ki so ga prav tako prijeli, in Hribarjevega mlajšega brata Mihe, so orožniki aretirali tudi Hribarjevo taščo, kočarico Marijo Dolničarjevo iz Zaboršta, in njeno hčerko Marijo. Po izpovedi Pirca, ki je vse priznal, sta umor zasnovala on in Hribar. Pokojnico je zadavil Pirc, nato pa sta jo s Hribarjem privezala na kol in jo nesla do potoka Rače. V potok je Penkovo vrgel Hribar sam. Koliko so drugi aretiranci vedeli za zverinski umor, bo pokazala preiskava. Kaka dva tedna po umoru je Hribar po izpovedi Pirca pobral zlatino in obveznice vojne škode, last umorjenke, da si plen razdelita. Strahotni zločin je razburil vse prebivalstvo tam okoli. Je pa ta umor spet nov dokaz, kako strašno narašča podivjanost v naših krajih.

* **Obsojen tat.** Mali kazenski senat v Mariboru je sodil 38letnemu delavcu Avguštinu Frasu iz Andrencev, ker je v času od januarja do marca letos kradel po Čagoni in Voseku, kar mu je prišlo pod roko. Senat ga je obsodil na 18 mesecev strogega zopora.

* **Sežgani brat je vstal od mrtvih.** Na lepi kmečki domačiji v Prelesju pri Praprotnem nad Sv. Primožem so živeli trije bratje z družinami; 37letni France, 26letni Anton in še nekaj mlajši Miha. Starejša brata sta gospodarja vsak do polovice. Zgodilo se je lani, da je Anton v prepiru pahnil Miho po stopnicah tako, da si je zlomil roko. Letos je Anton brez slovesa izginil. Kmalu nato je zgorela gospodarska šupa do tal. Zaradi družinskih razmer pa se je kmalu v okolici pojavila govorica, da je France umoril brata Antona in nato šupo zažgal. Orožniki so 14. aprila aretirali Franceta in ga zaslislali in je France v vseh podrobnostih opisal, kako je izvršil zločin. Svojo izpoved je podal vpricho dveh vaščanov. Takoj po tej ugotovitvi se je pojavil na Črnučah «ubiti in sežgani» Anton Preklet, ki je orožnikom pojasnil, da je izginil z doma le zaradi neznosnih družinskih razmer, da je živel dalje časa kot hlapec pri posestniku Jerku pod imenom Anton Prelesnik. Odgnali so ga na sodišče v Kamniku, ker je lani brata Miho vrgel po stopnicah. Orožniki so te dni državno tožilstvo v Ljubljani obvestili o vsej tej zadevi. Na predlog državnega tožilstva je preiskovalni sodnik odredil, da so požiga in bratomora osumljenega Franceta Prekleta izpustili na svobodo. Zagovarjati pa se bo moral kljub temu pred sodiščem, ker je orožnike z lažjo spravil v zmoto.

* **Požig iz politične mržnje.** Po razvrtju prapora gasilske čete v Velikem Obrežu je nastal eno izmed zadnjih nedelj v vinogradu onkraj Sotle požar. Posestniku Zajcu je začel goreti vinski hram. Bilo je takoj očitno, da je hram zažgala zlobna roka. Listek, prabit in enem izmed stebrov vinogradove ograje, je to domnevo potrdil. Na listku je bilo zapisano, da je požig maščevanje za to, ker je posestnika Zajca brat Tone sprejel kot praporščak prapor z jugoslovenskimi barvami v svoje varstvo. Orožniki iščejo zločinca.

* **Uboj.** V nekem vinotoču v Pišecah so pred kratkim popivali neki fantje in možje. Nazadnje so se sprli in je nekdo oplazil s kolom po glavi Antona Pšeničnika, posestnika in krojača s Pišenberg, tako hudo, da je čez nekaj dni v bolnišnici v Brežicah umrl. Krivci pridejo pred sodnike.

* **Tri žrtve avtomobilistov.** V nedeljo se je pripetilo več hudih prometnih nesreč. V Mednem je prišel pod avto 38letni čevljar Janez Jamnik iz Tacna, ki so ga morali naglo prepeljati v bolnišnico. Na isti cesti je bil povožen skoro istočasno ključavničarski pomočnik Alojzij Zajc, po rodu iz Trzina. Avto ga je poškodoval na glavi in na rokah. Franc Puchar, 33letni posestnikov sin iz Studenca pri Igu, je v petek na Ižanski cesti hotel ustaviti splašenega konja, nasproti pa mu je prišel motociklist, ki ga je podrl

in poškodoval po vsem telesu, zlasti pa na glavi. Hudo ranjenega Puciharja so prepeljali v bolnišnico.

* **Huda nesreča kolesarja.** Nedaleč od gabske šole pri ostrem ovinku sta se vozila s kolesoma iz Žirov proti Škofji Loki brata Ahačiča. Ko sta privozila do ovinka, se je pojavil pred njima neznan kolesar. Zaradi ovinka so vsi kolesarji vozili kolikor mogoče proč od roba ceste. Prav to pa je zakrivilo nesrečo. V trenutku so treščili skupaj in že sta dva odletela po tleh. Eden se je takoj pobral, medtem pa je žagar France Ahačič od Sv. Ane pri Tržiču, star okrog 20 let, obležal nezavesten na tleh. Na pomoč je bil pozvan zdravnik g. dr. Hubad iz Škofje Loke, ki je ugotovil, da si je pretresel kolesar možgane. Upajo, da bo ostal pri življenju. Orožniki iščejo sedaj onega drugega kolesarja, ki je ponesrečenca pustil na tleh in se jadrno odpeljal dalje.

* **Zapuščina v Ameriki.** Po dopisu generalnega konzulata v Chicagu je umrl 6. novembra l. 1931. v Duluthu Toni Touser, prav baje Anton Tomšič. V Ameriki je bil 30 let; stanoval je redno v kraju Mungerju. Po poklicu je bil kmet. Pokopan je bil 10. novembra l. 1931. Dediča zapuščine bi bila brat pokojnega Janez in sestra, katere bivališče je v Zavcu v občini Pocavcu. Oba kraja sta neznana. Ker manjkajo tudi drugi potrebni podatki o dedičih, se občinski in župni uradi in še posebej naši izseljenci naprošajo, da pošljejo njim znane podatke izseljenskemu referentu banske uprave v Ljubljani.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZBOR ORGANIZACIJE JNS ZA RADOVLJIŠKI SREZ.

Jesenice, junija.

Nedavno je bila na Jesenicah izredna skupščina organizacije JNS za radovljiški srez. Od 180 upravičenih odposlancev je bilo navzočih preko 100, ki so zastopali 21 občinskih in krajevnih organizacij JNS v srezu. Zbor je vodil predsednik sreske organizacije g. dr. Vovk, ki je pri otvoritvi pozdravil vse navzočne, zlasti narodnega poslanca g. Ivana Mohoriča in banovinskega tajnika JNS g. dr. Marjana Zajca. Ob navdušenem odobravanju vseh prisotnih se je predsednik zahvalil g. Mohoriču, da je ostal zvest svojemu srezu, ki mu je ponovno izkazal svoje popolno zaupanje.

Sledilo je poročilo sreskega tajnika JNS gospoda Humra, ki je orisal razvoj dogodkov v srezu v poslednjih mesecih. Zatem je poslanec g. Mohorič govoril o političnem položaju, zlasti pa o perečih gospodarskih in socialnih vprašanjih. Novo narodno skupščino čakajo težavna vprašanja. Kar se tiče radovljiškega sresa, je treba vso pozornost posvetiti vprašanju javnih del, ki je v tesni zvezi z vprašanjem brezposelnosti. V pogledu tujskega prometa bo potrebno, da bodo odločujoča mesta bolj podprla zadevna stremjenja. Za Jesenice in okolico je zlasti važno vprašanje zaposlitve delavstva v industriji. Govornik bo slej ko prej storil v tem oziru vse, kar je v njegovi moči. Ob zaključku je g. Mohorič izrazil željo, da os'ane v stalnem stiku s predstavniki sresa, s katerimi se želi večkrat sestati in porazgovoriti.

Zatem so govorili g. Kapus o splošnopolitičnih zadevah, g. Zupan z Jesenic o težnjah delavstva, o brezposelnosti in o dvojnem zaslužkarstvu, g. dr. Rekar z Jesenic o težkočah lesne industrije, g. Jeran z Jesenic pa je obsodil, da so v volilni borbi nekateri nasprotniki grdo blatili poslanca g. Mohoriča.

Ob zaključku je poslanec g. Mohorič odgovoril na vsa stavljenja vprašanja. Na to je bil v okviru JNS osnovan sreski gospodarski in socialni odbor, ki ga sestavljajo predsedniki in tajniki vseh občinskih in krajevnih organizacij JNS v tem srezu. V izvršni odbor so bili izvoljeni gg. dr. Vovk, dr. Obersnel, dr. Rekar, Humer,

Zupan, Mešiček, dr. Kogoj, Zabkar, Sušnik, Medija, Svetlin, Ambrožič, banski svetnik Lavtižar in dr. Dobravec. Naloga odbora je, da natančno preuči vsa pereča gospodarska in socialna vprašanja sreza in sporazumno z g. poslancem stavi potrebne predloge za izboljšanje položaja.

PREKMURSKI GLASNIK

Strašne posledice dvotedenske poplave ob Muri. Nedavno je bila huda poplava ob Muri, ki je prizadela prebivalstvu nepopravljivo škodo. Opustošenje pa je bilo hujše, kakor se je prvotno mislilo. Šele, ko je voda odtekla, se je pokazala ogromna škoda. Ljudstvo se spominja večjih poplav, vendar pa ne pomni primera, da bi poplava trajala tako dolgo. Zdaj je trajala preko dva tedna. Pogled na poplavljeni polja in travnike je bil žalosten. Povsod samo blato brez zelenja. Obupen je položaj za tiste družine, ki imajo vso zemljo ob Muri. Te so danes brez sredstev in jim grozi glad. Ljudje bi znova sadili krompir in tudi turščico, pa nimajo semenja. Mnogo je primerov, kjer ni za lačne želodce prav nobene hrane več, saj so uničeni tudi vrtovi, kjer je rasla vsaj solata. Ti ljudje so prisiljeni trkati na dobra srca onih, ki niso bili od nesreče prizadeti. Lačna pa je tudi živina, saj je suha klaja pošla, zeleno pa je uničila voda. Narod pričakuje, da mu bodo poklicani činitelji z vsemi sredstvi priskočili na pomoč. Najprej je nujno potrebna preskrba prebivalstva s hrano. Najbolj prizadetim je treba tudi nuditi možnost zaslužka in vse prizadete oprostiti raznih javnih dajatev.

Brez očeta, matere in doma. Pred kratkim je bil ogenj na Hotizi. Zdaj se je dognalo, da je ogenj zanetila gospodinja sama. Vdovi Horvatičevi se je omračil um in je na podstrešju zakurila ogenj. Mož Horvatičeve je pred leti med vožnjo iz Zagreba domov padel pod vlak in se ubil. Zapustil je materj šest mladoletnih otrok. Vsa družina je živela v velikem pomanjkanju. Sirote so izgubile zdaj še mater, ki je v duševni zmedenosti povzročila, da so ostali tudi brez strehe.

Cigan je zažgal ciganu. V občini Dolini pri Murski Soboti je zgorelo poslopje ciganu Jožefu Kakašu, ki je v zaporu zaradi raznih tatvin. Sumijo, da mu je zažgal cigan, s katerim je bil v sporu.

NAŠI NA TUJEM

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Na razna pismena vprašanja rojakov iz domovine, ki bi radi izvedeli, ali bi mogli dobiti tukaj delo, odgovarjamo: V kolonijah je naseljeno tukaj 45.000 Jugoslovenov, med katerimi pa jih je malo, ki imajo srečo, da so zaposleni. Največ nas je že po pet do šest let brez dela. Živimo od občinske podpore, ki je zelo skromna. Zato je torej čisto nemogoče, da bi se novi rojaki sem priselili in dobili delo. Tisti rojaki, ki mislijo, da imajo po jugoslovensko-nemški pogodbi pravico do rente, ker so bili delali v nemških rudnikih, naj se obrnejo s prošnjami za rento naravnost na svoje bratovske skladišnice, pri katerih so bili včlanjeni. Tam bodo najprej izvedeli, ali imajo še pravico do rent v Knappenschaftu v Bochumu ali so jim po nemških zakonih ugasnile. Rojaki, naseljeni v Nemčiji, ki potrebujejo listine za poroko ali

druge listine, se lahko obračajo na podpisanca, ki prevaja jugoslovenske listine na nemški jezik. Prav tako se lahko obračajo name rojaki v Holandiji. F. Mlakar, zapriseženi tolmač, Gladbeck in Westfalen, Horsterstrasse 78.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace. 56

ŽENSKI VESTNIK

Kako razmnožimo vrtnice s potaknjenci

Grmičaste ali pritlikave vrtnice lahko vzgajamo tudi iz potaknic. Čas za to je od junija do septembra. Potaknice dobimo od zlahtnih vrtnic grmovk ali pa od vrtnic kronovk. V ta namen vzamemo olesene mladike, ki jih odrežemo na tri očesca, in sicer tako-le: tisti del, ki pride v zemljo, odrežemo neposredno pod očesom, del pa, ki gleda iz zemlje, dva centimetra nad očesom.

Te potaknice posadimo v toplo gredo ali v nizek zaboj; če pa tega nimamo, lahko tudi na vrtno gredo. Topla greda ali zaboj sta seveda boljša, ker ju lahko pokrivamo s steklenimi šipami, kar pospešuje razvoj mladik.

Potaknice posadimo v zmes (5 do 6 cm) dobro namočenega peska, ki ima za podlago 10 do 12 cm rodovitne prsti. V tako pripravljeno zmes vtaknemo mladike 4 do 5 cm globoko. Ako se očesca razvijejo, se je delo obneslo. Iz očesca, ki je v zemlji, se razvije korenina. Potaknice moramo zmerom dobro zalivati.

Prezimijo te vrtnice lahko v topli gredi, samo jih moramo prekriti z lahko prstjo, pognojeno s plevami ali listjem. Lahko jih tudi presadimo v lonce in prezimimo v kleti. Na prostem vsajene potaknice pa zadelamo čez zimo kakor vse ostale vrtnice. Vrtnice grmovke so posebno priporočljive, ker zelo obilno cveto. Zadelamo jih z listjem ali smrekovimi vejami, da ne trpe maza pozimi.

Za kuhinjo

Lect na poljski način. Osem jajc, 15 dek sladkorja v prahu in pol kile medu daj v lonec. Lonec postavi v krop in mešaj zmes tako dolgo, da postane topla in se prične dvigati, kakor bi hotela zavreti, a zavreti ne sme. Nato vzemi lonec iz krova in mešaj na hladnem dalje, da se zmes popolnoma shladi, kar traja približno pol ure. Zdad primešaj četrt kile bele moke, 10 dek citronata ali kutinovega sira, 10 dek arancinov ali zrezanih orehov, 10 dek rozin in štiri rebra zrezane čokolade. Pekačo dobro pomaži s sirovim maslom in posuj z moko. Nato zlij noter testo za tri prste visoko, razravnaj in peci približno eno uro. Da se prepričaš, ali je pečeno, prebodi testo z iglo, in če je igla suha, ko si prebodla testo, je pečeno. Pečeno in hladno zreži na kocke in vsako kocko pomaži z ledom. Led: pol beljaka in toliko sladkorja v prahu zmešaj, da dobiš prav gost led in s tem ledom potem pomaži po vrhu zrezane kocke. Na vsako kocko, ko si jo pomazala z ledom, položi na vrh pol mandeljna ali pa oreha. Gotove kocke zdaj skupaj zloži v pekačo, kakor je bilo testo, preden si ga zrezala, in postavi nazaj v neprevročeno pečico, da se led strdi. To pecivo ostane mesec sveže in dobro.

Krompirjeve palčice. Mešaj, da narase, pet dek sirovega masla, eno jajce in en rumenjake. Nato primešaj dve deki naribanega suhega bohinskega sira, 10 dek drobno sesekljanu kuhane gnjati, malo soli in pol kile kuhanega in pretlačene krompirja. To vse skupaj na deski potem dobro vmesi. Z moko boji štedljiva in desko ali roke le toliko posuj, da se testo ne prijemlje rok in deske, ker v testo ne pride nič moke. Vmešeno testo razvaljaj za pol centimetra na debelo, ga zreži na prst široke in 10 cm dolge palčice. Te palčice položi na pomazano pekačo, jih pomazi z raztepenim jajcem in zlatorumeno speci. Daš tople na mizo.

Jajčna žolca. Žvrkljaj v loncu dve jajci in tri rumenjake. Nato mešaje prilij pol litra mrzlega mleka, malo naribane limonove lupinice, sladkorja po okusu in malo cimeta. Vse skupaj dobro žvrkljaj. Nato zlij zmes v globoko skledo. Skledo postavi nad krop in jo pokrij in pusti toliko časa na kropu in pokrito, da se žolca strdi. Ko je žolca strjena, postavi skledo na hladno ali na led ali v mrzlo vodo, da se popolnoma shladi. Hladno žolco posuj s sladkorjem in daj zraven sveže jagode ali pa stolčeno sladko smetano. Lahko pa jagode zmešaš s stolčeno smetano in daš to zraven. Žolca je tudi sama zelo dobra.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 23. do 30. junija.

Nedelja 23. junija: 7.30: Cvetlice lončnice (Josip Strekelj); 8.00: mandolinistični sekstet; 8.45: poročila; 9.00: versko predavanje (p. Valerian Učak); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve; 10.30: koncert slovanske glasbe (radijski orkester in ploščice); 11.25: prenos iz Amsterdam: prirreditel nizozemske radijske zveze za izseljence po vsem svetu; 16.00: nekaj koračnik na ploščah; 16.15: ženska ura; 16.30: «Majda», izvirna slovenska radijska opereta, prirejena po Josipa Frana Knafliča veseli tridejanki «Kmečkem teatru»; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, poročila, vreme, obvestila, spored; 20.20: O kresi se dan obesi (sodelovali bodo radijski orkester, ploščice, Fantje na vasi, harmonika solo, prizori in recitacije); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: O kresi se dan obesi (nadaljevanje).

Ponedeljek, 24. junija: 12.00: citre pojo na ploščah; 12.45: poročila, vreme; 13.00: čas, obvestila; 13.15: češki pevski zbori na ploščah; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: operetne pesmi na ploščah; 18.20: zdravniška ura (dr. Bogamir Magajna); 18.40: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.00: harmonika solo (Stanko); 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v I. odmoru predavanje o kongresu, v II. odmoru čas, poročila, spored.

Torek, 25. junija: 12.00: Iz daljne Španije (ploščice); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: narodna pesem v orkestralni obliki (izvajal bo radijski orkester); 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: otroška ura: mali harmonikar Edo bo igral; 18.40: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.00: radijski orkester; 19.30: nacionalna ura; 20.00: celjski večer (nastopijo mladinski pevski zbor, orkester Glasbene Maticice, pevsko društvo «Svoboda», Celjsko pevsko društvo); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: V valčkovem tempu okrog sveta (radijski orkester); 22.30: angleške ploščice.

Sreda, 26. junija: 12.00: odlomki iz priljubljenih oper na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: simfonične glasbene slike na ploščah; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: ploščice po željah; 18.20: pogovor s poslušalci; 18.40: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.00: Odpravimo motnje, toda kako (predavanje); 19.30: nacionalna ura; 20.00: narodne v novi obleki (Sokova, Rupnikova, Francl in Petrovčič s spremljevanjem radijskega orkestra); 20.45: za ples, za ples (Ronnyjazz); 21.30: čas, poročila, vreme, spored; 22.00: napevi iz raznih operet (radijski orkester in ploščice);

Četrtek, 27. junija: 12.00: ruske narodne na ploščah; 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: podoknice na ploščah; 14.00: vreme, spored, borza; 18.00: Mojstri saksofona na ploščah; 18.20: slovenščina (profesor Kolarič); 18.40: čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.00: narodne vojaške pesmice pojo Fantje na vasi; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos iz Beograda; 21.30: čas, poročila, vreme, spored, vreme; 22.00: Iz naših logov in gajev (radijski orkester).

Petek, 28. junija: 9.00: šolska ura: vidovdanska proslava (izvajala bo III. državna realna gimnazija v Ljubljani); 12.00: Slovenec, Srb, Hrvat, za vedno brat in brat (ploščice); 12.45: vreme, poročila; 13.00: čas, obvestila; 13.15: radijski orkester; 14.00: vreme, spored, borza; 17.30: sprejem papeževoga legata na glavni postaji; 18.00: Pridi sv. Duh (začetek evharističnega kongresa); 18.40: čas, poročila, vreme, spored, obvestila; 19.00: radijski orkester; 19.30: nacionalna ura; 20.00: uvod v prenos; 20.30: Händel: Mesija — oratorij (prenos iz Uniona), vmes čas, poročila, vreme, spored.

Sobota, 29. junija: 7.30: O važnih vprašanjih iz čebelarstva zgodovine (Mihelič Stane); 8.00: mladinska služba božja (prenos s stadiona); 9.00: uniatska cerkvena glasba (prenos iz cerkve sv. Petra); 10.00: Haydn: Sedem besedi (godalni kvartet); 11.00: radijski orkester; 12.00: Gloria iz Bachove maše v h-molu na ploščah; 16.00: koncert nabožne glasbe (radijski orkester); 17.00: prenos petih litanij z ljudskim petjem in blagoslovom s stadiona; 19.30: nacionalna ura; 20.00: večer religiozne glasbe (orgle solo — profesor Matija Tomc, čelo solo — profesor Bogi Leskovic, vmesne samospeve bo pel Tone Petrovčič); 21.30: uvod v prenos; 21.45: III. dejanje Wagnerjeve svečane igre «Parsifala» (prenos iz gledališča); 23.15: reportaža nočne procesije, vmes koralni spevi (oktet); 24.00: prenos slovesne polnočnice s stadiona.

ZANIMIVOSTI

Nekaj besed o kopanju

Kopanje s solnčenjem je najbolj zdrav šport. Kakor pa ne smemo pri nobenem športu pretiravati, tako tudi pri kopanju ne. Če se greš kopati, ne pojdi takoj v vodo. Obleci kopalne hlačke in sedi ali se vlezi na travo vsaj za četrt ure, da se popolnoma ohladiš. Tudi, če se ti zdi, da nisi vroč, ne hiti v vodo, ker je kri le razgreta, a tega človek ne čuti.

Če se kopaš, ni glavno, da si dolge ure v vodi, ker voda slabi človeka. Glavno je, da pride solnce do telesa. Slabotnim ljudem voda več škoduje, kakor koristi. Kopaj se, plavaj, a vse do gotove meje. Vse, kar je pretirano, je slabo in zdravju škodljivo.

Isto velja za solnčenje. Ne poizkušaj takoj prvi dan, zagoreti in postati rjav kakor usnje. Namaži si kožo s kako kremo, oljem in sličnim in ne izpostavljal kože preveč solncu. Dokler se solniči, ne čutiš, kako ožgano kožo imaš, to čutiš šele čez nekaj ur, ko te napade mrzlica. Zato se solniči previdno in počasi. V začetku ostani nekaj dni na solncu le po deset minut, potem po četrt ure in tako naprej. Le tako je solnčenje zdravo. Pretirano solnčenje pa ti le močno škoduje.

Kadar si si pa kožo le preveč ožgal, tedaj jo namaži z oljem (če drugega nimaš), ker je koža od solca vsa posušena in začne skeleti in pokati, kar povzroči velike bolečine.

Rastlinarski čarodej, ki je vzgojil 312 novih sadnih vrst

V nekdanjem Kozlovu, zdaj Mičurinsku na Ruskem je preminil v 81. letu starosti Ivan Vladimirovič Mičurin, največji rastlinarski čarodej sedanjosti in eden prvih rastlinarjev na svetu.

Njegovo ime je tako slovelo, da so ga imenovali ruskega Burbanka (Burbank je sloveč ameriški rastlinar).

Že v rani mladosti se je Mičurin zanimal za sadjarstvo in zelenjadarstvo, a šele v 34. letu se je začel uredničevati njegov sen: najel je šest hektarjev zemlje in jo preuredil v drevesnico. Potem je prehodil vso srednjo Rusijo in opazil, da ni v teh krajih pravega sadjarstva. Zato je začel uvajati žlahtne sadne vrste iz toplejših krajev zapadne in južne Rusije. Toda zima mu je pobrala vse na toplejše kraje navaženo drevje. Zato mu je v glavo šinila misel, da bi bilo treba začeti vzgajanje čisto novih sadnih vrst. Ti poizkusi so se mu obnesli čez dolgo vrsto let. V celem je vzgojil 312 novih sadnih vrst, med njimi posebno znamenite jabolčne vrste.

Danes z uspehom gojijo Mičurinove sadne vrste že povsod v Rusiji, tudi tam, kjer ni bilo o sadjarstvu prej niti sledu. Od Vologde do Krasnojarska, od Stalinska do Hibinogorska pa do sosedstva Arktide uspevajo v ostrem podnebnju severne Rusije Mičurinove sadne vrste (razna jabolka, hruške, višnje in češnje poleg raznega jagodičja). Rastlinarskemu čarodeju se je posrečilo vzgojiti vrsto novega pečkatega in koščičatega drevja, med drugim komaj 30 do 40 cm visoka drevesca. Te vrste so vzgojili s križanjem evropskih in južnoruskih sadnih vrst.

Veliki rastlinar Mičurin si je tudi zastavil nalogo, približati mrzlemu ozemlju tudi vinsko trto, marelice, breskve in podobno, ki sicer zahtevajo toplejše podnebje. Krona Mičurinovega življenjskega dela pa je ananasov aktinidij, to je grmičje, ki daje jagode izrednega okusa in je popolnoma neobčutljivo za mraz. Davni predniki tega grmičja so rasli v mandžurskih gozdovih, s presaditvijo na ruska tla pa jih je Mičurin počasi vzgojil tako, da bo to grmičje pomenilo severni Rusiji to, kar pomeni nam grozdje.

Mičurina so pokopali v Mičurinsku na državne stroške. Izkopali so mu grob v sredini mesta in gomilo bodo zasadili z rastlinami, ki jih je pokojnik najbolj uspešno gojil.

Zmerom se moraš lepo vesti

Lepo vedenje ni potrebno samo za meščana, temveč tudi za vse druge ljudi. Lepo vedenje pa mora biti neprisljano; ne sme biti tesno, recimo, kakor pretesen čevelj, ki te tišči. Kadar dvomiš, kako bi se obnašal, izberi, kar je naravno, neprisljano, nevsiljivo in samo po sebi umevno, in zmerom boš napravil prav.

Svojega bližnjega smeš kolikor mogoče malo nadlegovati s svojo navzočnostjo. Ako rabiš žepno ruto, jo uporabljal brez hrupa. Ni prav, ako se tedaj proč obrneš ali skriješ obraz pod mizo. Med tem ne govori. Ko robca ne rabiš več, ga spravi, a nezganjenega. Preden ga rabiš, ga razgani. Moški naj ne nosi robca s čipkami, ampak preprostega brez čipk.

Grdo je, ako moški pri govorjenju drži cigareto ali cigaro med zobmi. Ženska naj se ne igra s svojo verižico, naj si ne sega v obraz in lase in naj si ne popravlja svoje obleke, ampak naj se mirno obnaša.

Kadar zehaš, kašljaš ali kihaš, drži roko pred ustj. Kadar podaš roko, je ne stisni, a je tudi ne podaj, kakor bi bila mrtva. Neolikano je seči v roko, ne da bi odvrnil stisk drugega.

Vse, kar lahko vreže ali zbode (nož, vilice, škarje, igle), podaj tako, da bo topi konec ali ročaj predmeta obrnjen proti tistemu, ki mu ga daješ. Tudi vrče, posode z omako in slično podajaj zmerom tako, da je reč obrnjena proti tistemu, ki jo prejema.

Ne oziraj se na cesti, ne glej vsiljivo človeka, zlasti tistega ne, ki ga ne poznaš. Ne bodi raveden. Ne glej v tuja pisma in ne v časopis drugih ljudi.

Pri jedi ne cmokaj, ne stokaš in ne pripogiblji neprestano glave; drži se tako, da lahko mirno ješ.

Neizmerni zakladi starih Inkov

V sedanjih časih, ko so žepi davkoplachevalcev prazni in ko se tudi državne blajajne ne morejo pohvaliti z obilico denarja, še zlasti razmišljajo ljudje, kako bi obogateli s starimi zakladi Inkov. Šele 400 let je od časa, ko so Španci prišli v Peru in Bolivijo. Pravljični zakladi srebra in zlata, ki so naleteli nanje na vsakem koraku, so izpremenili njihov lov za zlatom v blaznost, ki se ni ustavila pred nikakim zločinom.

Ko so se leta 1535. polastili nekega kraja, je zmašal njihov plen v zlato in dragocenostih 12 milijonov pezov takratne španske valute. V tem plenu je bila tudi podoba boga solnca, narejena iz čistega zlata. Inki so bili prosvetljen in miroljuben narod. Ko pa so spoznali belokožce od prave strani, so začeli skrivati zaklade svojih kraljev in svetišč. Tako se je zgodilo, da prava podoba boga solnca ni prišla Špancem v roke, temveč so jo zakopali v Sveti planini, kjer so jo našli šele leta 1572. in jo je toledski podkralj poslal španskemu kralju Filipu II.

Koliko bogastva je bilo nakupičenega v kraljevskih palačah in svetiščih starih Inkov, pričajo mnogi zapiski iz tedanjih časov. V glavni palači so bili stropi obiti z zlatimi deščicami in s srebrnimi zvezdami. Dvanajst vrat je bilo iz čistega zlata, težke zavese pa prepletene z zlatimi in srebrnimi nitkami. Na tako zvanem rajskem vrtu so bili pet vodometov, drevje in ptice vse iz zlata. V vdolbinah kamenitnih sten je sedelo 12 mumij kraljev Inkov in pri vsaki mumiji je zlat kip v naravni velikosti kazal podobo umrlega vladarja. Teh 12 kipov so Inki še pravočasno skrili pred Španci. Šele pozneje, ko so se pogajali glede odkupnine za nesrečnega Inka Atahualpa, ki so ga imeli Španci zaprtega, so jih odkopali, da bi jih poslali za rešitev Atahualpa. Toda Atahualpa je bil ta čas že usmrčen in zato so Inki zlate kipe zakopali. Našli jih še niso. Prav tako še niso našli mnogo drugih zakladov.

× **Največja tvornica za razstrelivo v Evropi je šla v zrak.** V ogromni in v Evropi brez dvoma največji tvornici za razstreliva v Reinsdorfu je prišlo 13. t. m. do strašne eksplozije, ki je zahtevala kakšnih 800 mrtvih. Najbrže pa je število smrtnih ponesrečencev še mnogo večje, zakaj tvornica je zaposljevala redno 13.000 delavcev in je bila največja te vrste v Nemčiji. Kako je prišlo do eksplozije, še nikdo ne ve. Policijska oblastva so izdala najstrožji nalog tisku, da ne sme ničesar poročati o eksploziji, dokler traja preiskava, ker bodo nato sama poročala o obsežnosti nesreče, o njenih vzrokih in o smrtnih žrtvah. Eksplozija se je dogodila ob 15. uri in se je slišala kilometre daleč naokrog, podobna strelom težkih topov. Tudi zemlja se je tresla kakor ob potresnih sunkih. Bilo je vsega pet eksplozij. Najhujša je bila prva eksplozija, ki je vso okolico pretresla in povzročila silen strah med ljudstvom, ki je begalo iz hiš in se izpraševalo, kaj se je zgodilo. Vojaštvu in pomožnemu osebju, ki je prihitalo na pomoč, sploh ni bilo mogoče približati se tvornici, ki je bila vsa v plamenih. Šele zvečer so prvi reševalni oddelki z velikim tveganjem lastnih življenj prišli k obzidju tvornice, a so se morali vrniti, ker jim zaradi vročine ni bilo obstanka. Okrog 21. ure pa so reševalci vendarle že mogli priti do prvih ponesrečencev.

× **Huda železniška nesreča na Angleškem je zahtevala 24 mrtvih.** V noči na nedeljo se je pripetila v bližini Welwyna, 30 km severno od Londona, huda železniška nesreča. Brzi vlak na progi London—Newcastle se je moral pred postajo v Welwynu ustaviti na progi, ker je bila proga zaprta. Istočasno je privozil po isti progi osebni vlak in se zaletel v zadnji voz brzega vlaka. Udarec je bil tako silen, da se je lokomotiva osebnega vlaka razletela in sta se oba vlaka, v katerih je bilo okrog 300 potnikov, izpremenila v ruševine. Vsa proga je bila razdrta in zasuta z razvalinami, tako da je bil onemogočen ves promet. Iz Londona so takoj poslali pomožni

vlak z zdravniki in pomožnim osebjem. Reševalna dela so bila zelo težavna, ker je neprestano lilo in je vladala silna tema. Očiščevalna dela so trajala vso noč in še v nedeljo ves dan do pozne noči. Zadnji vozovi brzega vlaka so bili dobesedno zmečkani, 24 potnikov je bilo pri pričrtih mrtvih, 30 pa hudo ranjenih. Eksplozija lokomotive je bila tako močna, da so jo slišali 10 kilometrov daleč. Ranjenci, ki so bili pokopani pod ruševinami razbitih vozov, so obupno klicali na pomoč. Od blizu in daleč so prihajali ljudje, ki so pomagali pri reševanju.

× **Papeža ne bodo več volili samo kardinali.** «Prager Presse», ki velja za glasilo zunanega ministra dr. Beneša, objavlja vest iz Rima, da se pripravlja obširna preosnova postopka pri volitvi papeža. List poroča: «Papež Pij XI. namrava volilno pravico pri papeški volitvi, ki je bila do zdaj pridržana samo kardinalom, razširiti tudi na nadškofe. Na ta način bi ves katoliški svet sodeloval pri volitvi novega cerkvenega poglavarja in bi tako tudi posredno bil udeležen v vladi katoliške cerkve. Ta novi papeški volilni način bi najbolj ustrezal apostolskemu duhu rimske cerkve, ker je po katoliškem pojmovanju škofstvo božja ustanova, medtem ko je kardinalski zbor le posledica zgodovinskega razvoja.» K tej vesti pripominja «Prager Presse»: «Proti tej preosnovi se pojavlja močno nasprotstvo kardinalov, ki se boje, da jih ne bi taka preosnova spravila ob ves vpliv. Da ima papež res namen izvesti to preosnovo, je zanesljivo. To dokazuje predvsem dejstvo, da papež že nekaj let ni imenoval nobenega novega kardinala. Seveda papež ne misli odpraviti kardinalskega zbora, marveč hoče ta zbor izpopolniti najprej s pritegnitvijo poglavarjev onih cerkva na Vzhodu, ki so se vrtnile v okvir katoliške cerkve in se podvrgele rimskemu papežu, to je šestih patrijarhov, ki imajo svoj sedež na Bližnjem vzhodu: v Beirutu, Damasku, Jeruzalemu, Aleksandriji, Mosulu in Bzomaru. Proti načrtom papeža Pija XI. pa je opažati močan odpor tudi med italijanskimi politikami. Ako bi se volilni red za papeške volitve uveljavil v obliki, kakor si ga zamišlja Pij XI., in bi papeža volili nadškofje z vsega sveta, bi se lahko zgodilo, da bi dobili večino ne samo neitalijanski, marveč celo neevropski cerkveni knezi, kar bi lahko imelo za posledico, da bi Sveto stolico zasedel papež, ki ne bi bil Italijan. Ker pa na papeškem prestolu že dobrih 300 let ni sedel noben papež, ki bi ne bil Italijan, bi to pomenjalo prelom stare navade, ki bi brez dvoma izzval silen odpor v italijanski javnosti.» «Prager Presse» zaključuje svoja izvajanja z ugotovitvijo, da je treba pri najavljenem načrtu pač računati s sporazumno rešitvijo, ni pa pričakovati, da bi bilo že danes mogoče v celoti izvesti brez dvoma veliko zamisel Pija XI.

× **Zaplenitev srebra v Italiji.** Italijansko uradno glasilo objavlja odlok, ki pooblašča finančno ministrstvo, naj odstrani iz prometa srebrni denar in ga zamenja z bankovci. Osebe, ki bodo obdržale srebrni denar, bodo strogo kaznovane.

× **Nemčija dobi enoten nemški plemenski kruh.** Nemška vlada je izdala nov krušni zakon, ki uvaja pet enotnih vrst kruha, ki ga bodo smeli peči peki. Doslej so lahko vse mogoče zmesi prodajali pod imenom kruha. Odslej bo moral biti sleherni hlebec opečaten z eno izmed petih črk, ki bodo označevale petero vrst kruha iz čistih rženih otrobov pa do čisto pšeničnega. Tudi teža hlebkov je po zakonu predpisana.

× **Skok iz letala v višini čez 7000 metrov.** Ruski skakač s padalom Košulja je skočil te dni brez aparata za kisik iz višine 7226 m. Postavil je s tem nov svetovni višek.

× **Zastrupljeni zdravniki.** Čudna nesreča se je zgodila o binkošnih v Amiensu. Zdravniki iz Pikardije so imeli tam svoje zborovanje, ki so ga začeli s slovesnim obedom. Udeležilo se ga je okrog 200 zdravnikov. Še isti dan jih je okrog 150 zbolelo z znaki zastrupitve. Med zastrupljeni je tudi predsednik zborovanja dr. Ferry z ženo. Ferry je že med obedom začutil hude

bolečine, a je zborovanje vendarle vodil. Zvečer pa mu je postalo zelo slabo in ob istem času so prihajale vesti o obolenju drugih zborovalcev. Zadeva je tem bolj skrivnostna, ker niso mogli ugotoviti, za kakšno zastrupitev gre. Dr. Ferry meni, da je bil v jedeh tako zvani Gärtnerjev bacil. Po njegovem mnenju bi zadostovalo, da je nekdo prejšnji večer meso predelal s tem bacilom. Vse kaže, da gre za dobro premišljeno maščevanje.

× **Hranivo za možgane in živce.** Da je kurje jajce dragoceno živilo, je že davno znano. Beljakovin in maščob, ki jih telo skoro čisto prebavi, ima dosti. Zelo je razširjeno mnenje, da kuhanje jajc odvzame večji del prebavnosti. To naziranje razglašajo nekateri učenjaki za pravljico. Zdrava prebavila izkoriščajo prav tako mehka kakor trdo kuhana jajca. Dejstvo pa je, da so stara jajca manj vredna. V jajcih je namreč še neka snov, tako zvani lecitin, ki vsebuje fosfor in ki jo dobimo sicer v raznih drugih rastlinskih in mesnih jedilih (telečjih možganih, mleku, grahu, kaviaru), a nikjer ne toliko kakor v jajcih. Lecitin ima za nas podoben pomen kakor vitamini. V jajcih je tedaj mnogo lecitina, žal pa se ta razkroji že po razmerno kratkem času. Jajca, ki so starejša kakor 18 dni, ga nimajo več. Glede na druge hranilne snovi ostane takšno jajce sicer še vedno veliko vredno živilo, a ker nima lecitina, je izgubilo snov, ki osvežuje in množi sile naših možganov in živcev.

× **Poboljševalnice za zakonce.** Čeprav je Amerika nov svet in nima take zgodovine kakor Evropa, je vendar življenje tam res lahko. Za vse je poskrbljeno. Pred kratkim so v New Yorku odprli zavod za rodbinske odnose. Posegati izkušajo torej prav do domačega ognjišča, prav do zakonske postelje. Zavod pa ni prvi te vrste. Šele uspehi prvega podobnega zavoda v Los Angelesu so dali povod, da so ustanovili nov tak zavod v New Yorku. Razumljivo je, da so se o tem na dolgo in široko razpisali tudi ameriški listi. Tudi poročajo, da ima že nad 30 ameriških mest namero ustanoviti podobne poboljševalnice za zakonce obojega spola. V poboljševalnico v Los Angelesu prihajajo zakonci prostovoljno, nekaj pa jih napotijo tja tudi sodišča in druge ustanove za javno blaginjo. V zavodu dobe zaželeno nasveto, ki jih rešijo domačih križev in težav. S podatki je dokazano, da so nasveti rodili 80odstotne uspehe. V svojem delu pa je taka poboljševalnica vsestranska. Njeni voditelji se ne bavijo samo z odstranjevanjem vsakdanjih zakonskih neprilik, marveč pomagajo z nasveti tudi takim, ki šele nameravajo pod zakonski jarem, in takim, ki so tako nerodni, da si ne znajo izbrati primerne zakonskega druga ali družice. Po nekajletnih izkušnjah so voditelji poboljševalnice dognali, da je v današnji družbi prav za prav samo pet glavnih vzrokov za zakonske nesporazume, in sicer spolna neenakost, gospodarska nasprotstva, spori s sorodstvom in spori zaradi vzgoje otrok in prostega časa. Naglašajo pa še šestí vzrok, ki je v neumevanju do skrajnosti zapletenih obojestranskih čuvstev. Veliko pozornost posvečajo ameriške poboljševalnice obenem spolni vzgoji, od katere je v prvi vrsti odvisna obojestranska sreča v zakonskem življenju.

× **Goreča štorcklja.** V neki madžarski vasi se je zaletela štorcklja zvečer v električni vod. Pri tem je nastal kratek stik in luči so ugasnile. Ptici pa se je od iskre vnelo perje. Ljudje so videli, kako je letela nekaj časa z gorečimi peruti. Ta nenavadni ogenj v zraku pa je kmalu ugasnil in žival se je precej osmojena spustila v svoje gnezdo.

× **Ladje iz papirja.** Neki londonski inženjer je zgradil model ladje in pri gradnji uporabil neko posebno papirnato snov, ki ji ne škoduje voda in ne ogenj. Model je bil dolg nad 12 metrov in opremljen z vsemi potrebnimi stroji. Izumitelj išče zdaj bogatina, ki bi mu omogočil zgraditi pravo ladjo iz papirja. Prednost take ladje bi bila v njeni majhni teži.

"Čudež! tega kurjega očesa ni več!"

Saltrat Rodell, ta kisikova kopelj, omehča kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse bolečine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopelj, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi odgrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obuvalo manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

× Pretirana moč naših pradedov. Egiptovske mumije z žolčnimi kamni nam dokazujejo, da naše različne bolezni in bolečine niso morda posledice naše pretirane omike, marveč da zasledujemo podobne sotrpine lahko daleč nazaj v sivo davnino. Prav vse že najdemo v tej davni dobi: angleško bolezen, vnetje kosti in osrednjega ušesa, poapnjenje žil, gnile zobe in podobno. Da so naši pradedje bolehalo za navedenimi in nešteti drugi boleznimi, je dognal sloviti ameriški učenjak Moodie, ki je z Röntgenovimi žarki presvetil nad 50 egiptovskih in perujskih mumij. Bajka o naših prednikih, ki so kar kipel od moči in zdravja, je torej močno pretirana.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Prijatelja med seboj.

A: «Moje sožalje, prijatelj!»
B: «Zakaj neki?»
A: «Moja žena si je kupila nov klobuk in namerava drevi obiskati tvojo ženo!»

Slab spomin.

Neža: «Zakaj praviš, da ima gospa Mohovtka tako slab spomin?»
Urša: «Že dvakrat mi je vrnila sladkor, ki si ga ni nikdar izposodila.»

Nekdaj in sedaj.

Avtomobilist: «Saj je v prejšnjih časih bilo tudi dovolj lahkomiselnih voznikov.»
Pešec: «Seveda. Razlika je pa v tem, da so bili konji pametni.»

Zakonski mož.

A: «Poznal sem tri ženske in vse tri so me napravile nesrečnega.»
B: «Kako to?»
A: «Prva me je varala, druga mi je umrla, tretja pa je moja žena.»

Skromnost.

A: «Ali ne pogrešate kopalnice v stanovanju?»
B: «Ne, saj grem vsako leto na morje!»

Po predstavi.

Vera: «Strašno! Ves čas med predstavo me je gledal ta mladi mož v oči.»
Zora: «Nisem opazila. Kje pa je sedel?»
Vera: «V vrsti za menoj.»

Poštenost.

Kandidat za službo: «Name se lahko zanesete gospod. Bil sem deset let nameščen v kopališču, pa si nisem privoščil niti ene kopeli.»

Kratko trpljenje.

Urša: «Moj ubogi mož je umrl kmalu po poroki.»
Melhijor: «Torej je bilo njegovo trpljenje zelo kratko.»

Dobro se razumeta.

Jaka: «Tale moški in tale ženska se izvrstno razumeta. Ali sta poročena?»
Matija: «Sta, ampak ne drug z drugim.»

Listnica uredništva

Fram. Premalenkostno za objavo.

Gladbeck in Hamborn-Neumühl. Vse slike za kliširanje niso prav dobre. Če se bo katera dala napraviti, jo že bomo priobčili.

Moravci pri Mali Nedelji. Dopis je tako nerazločen in zamazan, da ga nismo mogli prečitati.

Otiški vrh. Ker dobivamo toliko slik, že ne vemo več, kakšno sliko mislite. Bržkone je bila vaša slika premalo razločna in se ni dala uporabiti ali pa ni imela pomena za širšo javnost.

KALE-FLUID

fiziološki ekstrakt iz življenjetvorne žleze močne in zdrave živali. «Kalefluid» se priporoča v vseh primerih, kjer je delovanje teh žlez oslabiljeno, in pri stanju, ki so njihova posledica, kakor: izčrpanost, živčna oslabiljenost, popolna nevrastenija. — «Kalefluid» jači živčni sistem in krepi organizem. Ojačuje izločevalno delovanje vseh žlez. Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte pod naslovom: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo lekarne in drogerije. (Reg. br. 5300/32.) 128

60 DIN 138 DIN 69 DIN

Brezplačen POUK IGRANJU

Zahtevajte brezplačen katalog.

MEINEL & HEROLD DZ02 ZAL MARIBOR 104 TOVARNE GLASBIL

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabi okrepiti, bolečni popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLFZEN?

Oslabljenje živcev, potrnost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja, Ti ožive čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo vsakdo, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLAČNO!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovire pri delu ojačiti živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslabljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK, BERLIN SO,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

NOVOST! Samo Din 98.—

Št. 63.719. Cenena, a dobra Shock-Proof zapestna ura točno regulirana, lep kromiran okrov, zapestnica iz usnja Stevilnica in kazalo osvetljena. (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici
H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

MALI OGLASI

Lepi kroji, modne hlače, pumparice, obleke zelo poceni pri Preskerju v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

Trije šivalni stroji,

dva ženska z okroglim čolničkom in en malo rabljeni čevljarški, so poceni naprodaj v Ljubljani, Gradaška ulica št. 8. 132

Novo zidano hišo z nekoliko zemlje

pri trgu Kozjem ugodno prodam. Ivan Stermšek, Kozje št. 103. 133

Čevljarskega vajenca,

pridnega in poštenega, sprejme takoj proti celotni oskrbi čevljar in opankar v bližini Ormoža, katerega naslov pove upravništvo «Domovine» pod značko «Dobro mesto». 134

Hiša z vrtom in gospodarskim poslopjem,

zelo primerna za vsako obrt ali pa za upokojenca, je ob zelo ugodnih pogojih in zmerni ceni naprodaj. V hiši sta napeljana vodovod in elektrika. Oddaljena je od postaje Otoč dvajset minut. Prodajalčev naslov se zve pri upravi «Domovine». 136